

L I E T U V I U

DIENOS

LITHUANIAN DAYS
NOVEMBER 1967

POETAS JONAS AISTIS

1967 METAI, LAPKRIČIO MĖN.

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief

Bernardas Brazdžionis

Literatūros Redaktorius / Literatur Editor

Juozas Tininis

Foto Redaktorius / Photo Editor

Daumantas Čibas

Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editor

Milton Stark

Anglų kalbos Redaktorius / English Editor

Mrs. Rita Medziukaite-Bureika

Leidėjas / Publisher

Anthony F Skirius

Administratorius / Circulation Manager

Juozas Andrius

Redakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse /
Contributing Editors:

Juozas Bertulis, Vladas Būtenas — Chicago, Illinois;
Vytautas Alf. Braziulis — Cleveland, Ohio —; Vladas
Mingėla — Detroit, Mich.; Balys Raugas — Philadelphia,
Pa.; Cezaris Surdokas — Baltimore, Md.; Petras W. Ur-
ban — Cleveland, Ohio; Vaclovas Verikaitis — Toronto,
Canada; Vytautas Volertas — Riverside, N. J.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:

JAV: Boston, Mass. — B. Kerbelienė; Brooklyn-New
York, N. Y. — V. Augustinas, V. Maželis; Chicago, Ill.
— A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika; Cleveland,
Ohio — V. Bacevičius; Los Angeles, Calif. — L. Briedis,
Pr. Gasparonis, L. Kančauskas; Hollywood, Calif. — P.
Jasiukonis; Manchester, N. H. — K. Daugėla; Omana,
Nebr. — Rev. L. Musteikis; Philadelphia, Pa — F. Ja-
kaitis, V. Gruzdis; Washington, D.C. — Photo Aida,
P. Labanauskas. CANADA: Hamilton, Ont. — A. Juraitis;
Montreal, P. Q. — L. Stankevičius; Toronto, Ontario —
J. Dvilaitis. AUSTRALIA: E. Butkūnas, E. Karpavičius, P.
Sakalauskas, Vyt. Vosylus.

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu
ar inicialais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

Signed or initialed articles do not necessarily reflect the
opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Die-
nų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais
atvejais be atskiuro susitarimo.

Publishers reserve the right to reprint any or all matter
published in Lithuanian Days magazine without sepe-
rate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, re-
dakcija tvarko pagal savo nuožiūrą.

Manuscripts or other matter submitted for publication
in Lithuanian Days magazine will be edited at the dis-
cretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNI-
JOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 METAIS.

"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH
"CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama auto-
matiškai, nelaukiant atskiuro pranešimo. Nutraukdamas
prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja
laišku. / If subscription is to be discontinued at expi-
ration, notice to that effect should be sent; otherwise
it will renewed automatically. This policy accords with
the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiuro nr. kaina 65 centai.

Single copy 65¢.

Prenumerata metams \$6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription \$6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription \$10.00.

"Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

LIETUVIŲ DIENOS

LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4064 Sunset Boulevard

Hollywood, California 90029

Telefonas: 664-2910

TURINYS / CONTENTS

Laisvės viltis daro stebuklus, P. V. Raulinaitis	3
Washingtono konferencija spalio 21-22 dienomis. Foto reportažas. V. Maželis.	4
Kultūros Fondas. Iš Z. Dailidkos pranešimo JAV LB V Tarybos I-je sesijoje.	5
SPAUDOJ IR GYVENIME: Susirūpinkime.— Rusai teršia lietuvių kalbą ir kt.	6
G. Krivickienė, Bėga dienos kaip vanduo. Atsiminimų pluoštas.	7
Jonas Aistis, Mano knygos. Iš knygos Apie laiką ir žmones.	8
Mano giminės giesmė. XII. Iš J. Aisčio naujausios poezijos.	9
Pr. Naujokaitis, J. Aistis lietuvių poezijos istorijoje.	9
A. Vaičiulaitis, Jono Aisčio poezijos suvestinė.	10
Jonas Aistis: POEZIJA. 10 eilėraščių.	11
Ben. Babrauskas, "Kaip kūdikio juokas, kaip rasa..." Apie Joną Aistį.	12
A. M., "Garbė tau, kad atvėrei knygą..." Akademija mokytojo garbei.	13
Paminklas dailininkui Pauliui Augiui. Jo monografijos proga. (r.n.)	14
Katalikų idėjinės ir organizacinės gairės. A. S-kas.	16
KNYGOS IR AUTORAI.	17
VEIDAI IR VAIZDAI. Iliustruota kronika iš lietuvių gyvenimo.	18
ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI. Smulkioji kronika.	20

ENGLISH SECTION

Bolshevism's Fiftieth Anniversary and Lithuania's Problem.	21
In the Altar Shadows. Excerpt from a novel by V. Mykolaitis-Putinas.	22
Commemorative Postage Stamp.	22
Lithuanian History in Stamps. Part CI. By A. Bernotas.	24
LITHUANIANS MAKE NEWS.	25
"Valsų karalius" Los Angeles scenoje. (J. T.)	26

COVERS / VIRŠELIAI

Front Cover — Pirmas viršelio psl.

Poetas Jonas Aistis.

Jonas Aistis gimė 1904 metų liepos 7 d., ne-
toli Kauno. Lankė "Aušros" gimnaziją Kaune.
V. D. universitete studijavo literatūrą ir kartu
tarnavo viename banke, užsidirbdamas pragy-
venimui. 1936 m. gavo valstybinę stipendiją
Prancūzijoje studijuoti literatūrą. Studijas bai-
gė daktaro laipsniu. Dirbo Nicos ir Paryžiaus
bibliotekose, o 1946 m. atvyko į JAV ir dėstė
Marijonų vedamoje gimnazijoje.

Šiuo metu gyvena Washingtono ir dirba Kon-
greso bibliotekoje.

Eiles rašyti pradėjo dar būdamas gimnazijo-
je. Iškilo bestudijuodamas VDU Humanitarinia-
me fakultete. Tuo metu Universitete buvo labai
gyvas literatūrinis gyvenimas, ėmė reikštis
būrys jaunų poetų, kurie užpildė po "Keturių
vėjų" nutilusio triukšmingo sąjūdžio atsiradu-
siai tuštumai. Tuo metu iškilo vėliau išaugę į žy-
miuosius nepriklausomos Lietuvos laikotarpio
rašytojus — J. Grušas, A. Vaičiulaitis, A. Miš-
kinis, S. Neris... J. Aistis užėmė vieną pirmau-
jančių pozicijų. Jo pirmas eil. rinkinys išėjo
1932 m. ir kritikos buvo sutiktas labai palan-
kiai. Toliau sekė kitos knygos, o ketvirtoji —
"Užgesę chimeros akys" jam atnešė visuotiną
pripažinimą ir valstybinę literatūros premiją
(1937). Tai buvo pirmas mūsų literatūros isto-
rijoje toks poezijos laimėjimas. 1951 metais
J. Aistis laimėjo "Aidų" literatūros premiją už
poezijos rinkinį "Sesuo buitis".

Šalia poezijos, J. Aistis yra rašęs ir prozas;
literatūros bei kultūros klausimais yra išleidęs
dvi knygas, o trečioji tebėra rankraštyje.

Jonas Aistis — noted Lithuanian poet.

Jonas Aistis was born July 7, 1904 in the
district of Aukštoji Panemunė, Lithuania. He

attended "Aušra" High School in Kaunas.
Later he studied Lithuanian literature at Vy-
tautas the Great University. In 1936 he re-
ceived a scholarship from Lithuania's Ministry
of Education and studied French literature at
the University of Grenoble, France. In 1944 he
received a doctorate for his dissertation:
"Etude linguistique sur les traductions en an-
cien provençal des textes évangélistes." 1944-
1946 he worked at the Nice Archives and later
at the Paris National Library.

Upon his arrival to the United States, 1946-
1952, he taught at Marianapolis College,
Thompson, Conn. At the present J. Aistis
works at the Library of Congress, Washing-
ton, D. C.

Jonas Aistis began his literary career in
1927 when his first poem was published in
"Ateitis" youth magazine. His first collection
of poetry appeared in 1932. Since then nine
more collections have been published. Among
these, "Užgesę chimeros akys" (1937) received
the National Award in Literature, and "Sesuo
Buitis" (1951) won the "Aidai" magazine lite-
rary prize.

Besides poetry, J. Aistis has published two
collections of articles: "Dievai ir smūtkeliai"
(1935) and "Apie laiką ir žmones". He has
been the editor of several poetry books. He has
also written fiction and numerous articles
dealing with philosophical and cultural ques-
tions.

Photo V. Maželis

Back Cover — Paskutinis virš. psl.

Ateitininkų Jaunimo vasaros stovykla Ken-
nebunkport, Me.

Members of "Ateitininkai", a Lithuanian
Catholic youth organization, during summer
camp at Kennebunkport, Maine.

Photo V. Maželis

Amerikos Lietuvių R. Katalikų Federacijos Tarybos suvažiavimo š. m. spalio 14 d. šv. Kryžiaus parapijos salėje Chicagoje, atstovų dalis. Suvažiavimo reportažas ir daugiau foto — 13 psl.

Representatives of the American Lithuanian R. Catholic Federation during Council's convention, Chicago, Ill.

Foto V. Noreika

Laisvės viltis daro stebuklus

P. V. RAULINAITIS, Los Angeles, Calif.

Lietuva per savo valstybinio gyvenimo ilgą laikotarpį turėjo daug kovos ir karų metų; ji atbloksdavo narsių ir karingų tautų ir giminių puolimus iš rytų ir pietų; vėlesniais laikais ji gynėsi nuo naikinančių kryžiuočių ordino puolimų, ordino, kurio galybę palaužė tik 1410 metais jungtinė Lietuvos ir Lenkijos kariškoji jėga, vadovaujama Vytauto, padedant Lenkijos karaliui Jogailai.

Ši pergalė, deja, nebuvo panaudota Lietuvos teisėtai ekspansijai ir jos žemių surinkimui, bet gi kryžiuočių ordinas vėliau nesudarė Lietuvai pavojingos grėsmės.

Lietuvos valstybė, kiek žinoma, egzistavo jau maždaug V amžiuje prieš Kristų. Praėjo daug permainingo taikos ir karų gyvenimo šimtmečių, kol įsisteigė atspari ir ano meto mastu galinga Lietuvos valstybė. Vakarų pasaulio ir krikščionių bažnyčios vadai pastebėjo Lietuvos valstybės galią, pakvietė ją, valdžios rūpesniu ir pastangomis, į krikščioniškųjų valstybių tarptautinę bendruomenę, suteikė jai karalystės titulą. Tai įvyko Lietuvos karaliaus Mindaugo pastangomis, popiežiui Inocentui IV 1251 metais liepos mėn. 17 dienos aktu pripažinus Lietuvai karalystės vardą ir garbę.

Laisva Lietuvos karalystė išlaikė savo nepriklausomybę ligi 1795 metų, kada kaimynai parbloškė ir pasidalino ją ir Lenkiją. Bet šis pasidalinimas neužslopino tautos laisvės vilčių vėl atstatyti savo nepriklausomą valstybę. Lietuvių tauta, nors pavergta ir okupuota ryžtingai kovojo dėl laisvės, gyvendama nepriklausomybės viltimi.

Laisvės viltis praeityje ne vieną kartą skatino ir sukėlė lietuvių tautą į kovą prieš galingus okupantus ir prispaudėjus; ji ėmė ginklą į rankas ir kartu kovojo kultūrinėmis priemonėmis, skleisdama savo tarpe lie-

tuvišką švietimą, knygą, kitokį spausdintą žodį; auklėjo jaunąją kartą ateities kovoms ir laisvės dienoms. Daug sukilimų buvo Lietuvoje — tik prisiminkime 1812, 1830, 1863, 1905, 1941 metus ir lietuvių partizanų veikimą. Sukilimai visuomet turėjo vadų iš liaudies ir iš šviesuomenės tarpo. Politiniai organizuotas ir sistemingas sukilimas įvyko 1917-18 metais, kada 1917 metais išrinktoji Lietuvos Taryba jau 1918 m. vasario 16 nutarė ir paskelbė savo tautai ir visam pasauliui, kad atstato laisvą ir nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Laisvės viltis daro stebuklus; šia viltimi gyvendama lietuvių tauta atėjo į 1918 m. vasario 16-tos politinius nutarimus, paskui 22 metus džiaugėsi savo kūrybinga kultūrine ir politine laisve, kurios atgavimo 50 metų sukaktį pradedame švęsti.

Lietuvių tautos pastangos, darbai ir žygiai ir veržimasis į savo suverenumo vykdymą yra laidas, kad jos laisvės sutemos negali būti ir nebus nuolatinės, nes žmonija nesitenkins visiems laikams diktatūra, kuri, suprantama, nepajėgs žmonėms ir tautoms atimti šventą pasiryžimą gyventi laisvu ir nepriklausomu gyvenimu.

Nepriklausomybės atstatymo sukakties iškilmės vėl masiškai, gyvastingai ir nenumaldomai iškelia lietuvių tautos amžių laisvės kovos vertę ir viltį, bendrai ir su pasišventimu dirbant, sujungti visas gimines į vieną valstybę, nusikračius pavergėjų priespaudos.

Čia tinka atsiminti Samuel Seabury pareiškimą: "Laisvės šviesa gali aptemti, ji gali būti laikinai net užgesinta, bet neilgam. Pasaulis dar nepasiekė žmogaus progreso pabaigos ir neilgai bus patenkintas diktatūra, kuri egzistuoja tikslu panaikinti teises ir laisves, kurias žmonija yra sau laimėjusi." (The Federalism, New York, 1950, p. 36)

Washingtono konferencijos prezidiumas. Kalba Vliko pirm. dr. J. K. Valiūnas. Už prezidiumo stalo (iš dešinės): dr. S. Bačkis, V. Sidzikauskas, J. Bačiūnas, dr. Valiūnas, L. Šimutis, A. Rudis, T. Blinstrubas, J. Gailiušytė,

Leaders of Lithuanian political groups and members of the press during convention in Washington, D.C.

WASHINGTONO KONFERENCIJA

SPALIO 21 - 22 DIENOMIS

Foto V. Maželio

Spaudos atstovai konferencijoje. Sėdi iš kairės: J. Audėnas, L. Šimutis, J. Kardelis, M. Vaidyla; stovi: K. Bučmys, k. Pr. Garšva, J. Sonda, V. Šimkus, dr. J. Girnius, S. Barzdukas, k. P. Gaida.

Washingtono konferencijos, š. m. spalio 21-22 d., posėdžio dalyviai. Pirmoje eilėje matyti (iš kairės) Nainys, JAV LB vald. pirm., Kapočius, JAV LB prezidiumo pirm., gen. konsulas New Yorke A. Simutis, konsulas Toronte dr. Žmuidzinas ir kt. Visos šio psl. foto V. Maželio

Kultūros Fondo valdybą sudarė: Z. Dailidka — pirmininkas, L. Raslavičius — vicepirm. leidinių reikalams, P. Jurkus — sekretorius, J. Bertausius — išdininkas, K. Rožanskas — reiklų vedėjas, A. Lakas “Gimtosios Kalbos” reikalams, B. Kviklys — bibliografinės tarnybos reikalams, J. Švedas — valdybos narys,

Per minimą laikotarpį — nuo 1966 m. bal. 15 d. iki 1967 rugp. 1 d. — Kultūros Fondas turėjo 21.388,60 dolerių pajamų. Pajamas sudarė: pavienių asmenų aukos — \$778,87; Kultūros Fondo vajeaus pajamos — \$6.674,50; pajamos iš K. Fondui ruošto parengimo — \$881,81; pajamos iš K. F-duc ruošto dovanų paskirstymo — \$2.176,00; pajamos iš JAV LB centro valdybos — 2.324,00; kitos pajamos — už Kultūros Fondo leidinius, už kalbos laikraštį “Gimtoji Kalba”, už tautinių šokių fondo išleistą plokštelę ir kt.

Daugiausia išlaidų pareikalavo K. Fondo leidinių ir vaddovėlių spausdinimas (1.537,00), tautinių šokių plokštelės paruošimas (2.731,17), “Gimtosios Kalbos” spauda (1.149,38) vajeaus pravedimas (1.261,90) ir pn.

Vadovėliai, mokymo priemonės, kiti leidiniai

Tėviškės sodyba, — lituanistinėms mokykloms IV skyriaus vadovėlis. Paruošė J. Plačas, iliustravo Z. Sodeikienė.

Lietuvių kalbos pratimai — I-mam, II, II, IV, V, VI, VII ir VIII skyriams. Paruošėjai: E. Ruzgienė, G. Česienė, J. Juozevičiūtė ir E. Narutienė, S. Jonynienė, Z. Grybinas, J. Plačas, J. Kreivėnas ir S. Šližys.

Trumpas Lietuvos istorijos kursas IX lituan. pr. mokyklos skyriui arba V vid. mok. klasei. Paruošė V. Liulevičius.

Multiplikuotas vadovėlis “Tėvų šalis”. (2000 egz.).

Multiplikuota Lietuvių kalbos gramatika, I-ji dalis (1000 egz.).

Atspausa 5000 sąsiuvinų su lietuviškais viršeliais lituanistinėms mokykloms.

Be to išleista G. Banaitytės-Ivaškienės apysaka mokykl. amžiaus jaunimui “Baltasis stumbras”. Knygą iliustravo J. Marks. Už šią apysaką autorei paskirta premija 1965 m. JAV LB Švietimo Tarybos skelbtame apysakos konkurse jaunimui.

Tame pat konkurse premija paskirta J. Švais-tui už pasaką “Šaunusis penketukas”; autorius buvo paprašytas būsimą leidinį papildyti; jis pridėjo dar dvi pasakas: Laimės žiedas ir Gyvosios raidės. Knyga paruošta spaudai.

Naujiena — šokių plokštelė

Jaunimo švietimo darbe naujiena — tautinių šokių plokštelė, kuriai šokius iš II-sios šokių šventės repertuaro atrinko muz. J. Zdanius. Juos įgrojo Stutgardo simfoninis orkestras, vadovaujamas muz. D. Lapinsko. Plokštelė tinka daugiau pasiklausyti, o ne šokti. Jos viršelį padarė dail. A. Kurauskas. Prie angliško tekstų paruošimo prisidėjo J. Daužvardienė, Br. Shotas, B. Jameikienė ir kt.

Periodiniai leidiniai

Gimtoji kalba — bendrinės kalbos laikraštis, leidžiamas 4 kartus per metus. Visos lietuvių mokyklos ir Chicagos Pedagoginio Instituto mokiniai gauna GK nemokamai. (Prenumeratos kaina metams \$2,00).

Laikraštį redaguoja kalbininkas L. Dambriūnas. Laikraštyje nagrinėjami kalbos klausimai, remiantis konkrečiais duomenimis ir nenukrypstant nuo lietuvių kalbos tradicijų. Retkarčiais nagrinėjama mūsų knygų kalba; taisomos daž-

Kultūros Fondo valdyba: I-je eilėje — Br. Kviklys, narys bibliografinės tarnybai, J. Šlajus, narys, P. Jurkus, sekr., Z. Dailidka, pirm., J. Bertausius, išd.; II-je eil. — K. Rožanskas, reikalų

vedėjas, L. Raslavičius, vicepirm. leidinių reikalams, J. Švedas, narys, A. Lakas, n. G. K. reik. Executive Board members of the Lithuanian Cultural Fund, Chicago, Ill.

Foto V. Fledžinskas

Kultūros Fondas

Kultūros Fondo veiklos nuo 1966 m. balandžio mėn. 30 d. iki 1967 m. rugsėjo mėn. apžvalga

Iš JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybos vicepirm. ir Kultūros Fondo pirm. Z. DAILIDKOS pranešimo V-sios tarybos narių pirmoje sesijoje.

niau pasitaikančios spaudos klaidos, lieškoma lietuviškų naujų terminų ir pn.

“Knygų Lentyna” — bibliografinis leidinys, kurį ilgą laiką kruopščiai tvarkė A. Ružancovas. Jam mirus, Kultūros Fondo valdyba nutarė tą leidinį pertvarkyti: iš per metus leisto keturis kartus periodinio laikraščio padaryti metraštį — išleisti tik kartą per metus — “Lituanistikos leidinių išėivijoje metraštį”. Knygų lentyna registruo visus leidinius ir mūsų periodikoje spausdinamus visus mokslinio pobūdžio ar platesnės apimties straipsnius. Nutarta, kad metraštyje bus registruojama visi leidiniai (periodiniai, neperiodiniai, knygos, brošiūros..). ir tik tie straipsniai, kurie liečia lituanistiką platesne prasme. Pirmą metraštį suredagavo Dr. Z. Ašoklis, padedamas Valaičio, Maldeikienės Švedo ir kt.

Z. Ašokliui išsikėlus iš Chicagos, redagavimą perėmė J. Augustitis; talkininkai tie patys.

Kultūros Fondo bibliografinius reikalus tvarko Br. Kviklys (“Mūsų Lietuvos” monumentalinio leidinio autorius). Visos leidyklos, laikraščių administracijos prašomos siųsti visus savo leidinius, kad darbas būtų galima pilnai vykdyti. Visi gauti leidiniai registruojami ir perduodami Pasaulio Lietuvių Archyvui Siųsti metraščio red. adresu: J. Augustinius, 6605 S. Paulina Ave., Chicago, Ill. 60636).

Numatyti darbai

* Aiškinamasis lietuvių kalbos žodynas lituanistinėms mokykloms.

Ilgėsnį laiką spaudoje, o ypač mokytojų tarpe, buvo keliama mintis, kad reikėtų išleisti aiškinamąjį žodyną ar žodynėlį specialiai mūsų lituanistinėms mokykloms. Tokio žodyno mes neturime, o reikalas jį turėti vis aktualėja. Buvo kreiptasi į kalbininką prof. A. Klimą paruošti tokio žodyno projektą Aptarta žodyno apimtis,

organizacija, sudarytas redakc. branduolis, į kurį įėjo dr. A. Klimas, dr. P. Jonikas, ped. J. Plačas, Švietimo Tarybos pirm. ped. J. Ignatonis; be to, pakivesta dail. Z. Sodeikienė. Žodynui atrinkti žodžius kviečiama talkininkauti dauguma mūsų lituanistinių mokyklų. Numatoma išleidimui parengti 1968 m. gale. (Apie 500 psl.).

* Lietuvos nepriklausomybės laikotarpio istorija.

Jos vyr. redaktoriui pakviestas Pr. Čepėnas. Į redakcinę kolegiją jis yra pasikvietęs eilę istorikų, visuomenininkų ir kitų savo srities specialistų, kurių tarpe yra J. Jakštas, V. Sruogienė, A. Rukša, J. Pajaujis, kun. R. Krasauskas, prel. P. Jatulis ir kt. Medžiaga (apie 500 psl. apimties) numatoma paruošti iki kitų metų birželio mėn. 1 d.

* Lietuvos Statutas, kurį spaudai parengė J. Dainauskas. Veikalas galės būti atiduotas spaudai apie kitų metų vidurį.

Tarp išleistųjų naujų leidinių mokytojų pagėidavimu svarstyta Lietuvos žemėlapių mokykloms reikalas. Tokio žemėlapių paruošimas ir išleidimas kaštuotų daugiau kaip \$10.000, todėl nuspręsta laikinai pasitenkinti Lietuvių Enciklopedijos (J. Kapočiaus) išleistu J. Andriaus parengtu žemėlapiu.

Taip pat svarstyta * Pasaulio lietuvių istorijos išleidimo klausimas. Ją rengia V. Liulevičius. Leidimui paruoštas veikalas būtų peržiūrėtas ir aprobuotas Leidinių Tikrinimo Komisijos, sudarytos prie Lituanistikos Instituto.

Tai veikalai sau. Propagandai ir svetimiesiems numatoma Lietuvių literatūros istorija angliškai. Dėl šio veikalo paruošimo tartasi su PLB Kultūros Taryba ir Lituanistikos Institutu, konkrečiai su Instituto literatūros sk. vedėju dr. K. Ostrausku. Sudaryta redakcinė kolegija, į kurią įeina V. Maciūnas, J. Brazaitis, A. Vaičiulaitis,

Pabaiga 6 psl.

Baltas žmogus tūkstančius metų dirbo, būrė pavienius asmenis ir šeimas į draugę, organizavo visuomenes, valstybes, išaugino kultūringas tautas, sutvėrė tarptautines organizacijas. Jis kūrė literatūrą, meną, kėlė bendrąją kultūrą, mokslą pasišventė religijai, didino didvyrių ir šventųjų eiles. Dideliu atsidėjimu buvo auginami žemės vaisiai, maitinama tautos ir pavieniai alkani žmonės; jų dvasios atgaivinimui ir stiprybei skleidžiamas visuotinis švietimas, laukinių tarpe veikia misijos, skelbiama krikščionybė. Balto žmogaus pastangomis sukurta neapskaičiuojama gausybė mokslo ir meno turtų, saugojama visų sveikata. Tvarkoma tautinių bendruomenių išaugimas valstybėmis, vedama tarptautinė politika, laisvinamos ir pavergiamos tautos ir pasigrobiamos nepriklausomos valstybės.

Ilgainiui baltas žmogus nusigąsta savo kultūrinių ir mokslo bei politikos atsiekimų, pradeda trauktis iš plačių baltojo žmogaus veikimo plotų ir galimų, atsiranda pavargimas, ir baltas žmogus pradeda rikiuotis į neraštingus pavienius asmenis ir primityvias bendruomenes, perima iš jų žemus papročius, grįžta į purviną ir nekultūringą gyvenimą ir pradeda tai skelbti ir laikyti naujais ieškojimais aukštos, pirmiau nepastebėtos kultūros atsiekimų, jais žavimasi ir nuslenkama į juos. Pasišaunama galvotrukčiais ir tiesiog prievarta organizuoti laukines, juodas tautas ir gentis į valstybes, joms duodama visokeriopa materialinė ir ginklavimosi parama, joms nusilenkiama, ir šios laukinės tautos kviečiamos svarstyti ir spręsti kultūringojo balto žmogaus reikalų, padėti jam save organizuoti ir valdyti; primityviosios gentys susilaukia pataikavimo ir joms atidaromas kelias į visas tarptautines organizacijas ir pamažu atiduodama Jungtinių Tautų vadovavimas.

Nūdien jau yra daug pasaulyje įsteigta naujų valstybių baltojo žmogaus pastangomis; šių valstybių atskiros gentys nesutaria, kariauja tarpusavyje, o jų valdovai ir valstybių vadai neretai nesuvokia savo tautos ir valstybės reikalų ir pasiduoda vadovaujami išprususių modernių barbarų. Nereikia, žinoma, suprasti, kad spalvotieji pavieniai asmenys ir gentys bei jų tautos neturi teisės ar pagrindo turėti savo pačių įsteigtas ir valdomas bendruomenes bei valstybes; tai yra jų teisė ir privilegija, kuri nereiškia, kad reikia pasiduoti ir perleisti baltojo žmogaus siekimų ir reikalų tvarkymą kitos spalvos žmonėms; kiekvienas tegu rūpinasi savais reikalais ir nesikiša į kitų kompetencijos sritį.

Teisybė, kad civilizacijos ir techniškosios kultūros aukštybių atsiekęs žmogus savo bendruomenės ir valstybės ribose smunka, nustoja valios ir pasiryžimo savo vidaus gyvenime ir tarptautiniuose santykiuose laikytis jo paties formaliai dar skelbiamų ir pripažįstamų principų laisvės, žmogaus asmens vertingumo, demokratijos reikalavimų, įstatymais nustatytų pavienių asmenų, visuomenės ir valstybės sugyvenimo, elgsenos ir valdymosi taisyklių.

Kaip viduje, taip ir tarptautiniuose santykiuose išgali negatyvūs gaivalai, kurie siekia ir daug kur pavergia geros valios žmones ir juos rikiuoja į vergų bendruomenes, iš jų darbo asmeniškai prabangiai ir patogiai gyvendami.

Vidaus gyvenime neišsprę mažumos, tarptautinių piktų siekimų neigiamų gaivalų kurstomos ir vadovaujamos, drumsčia geros valios žmonių gyvenimą, naikina turta ir teroru veržiasi perimti jiems nepriklausomą visuomenės ir valstybės vadovavimą.

Tautos išrinkti demokratiniai vadovai neturi pakankamai ryžto laiku ir atitinkamomis priemonėmis drausti ir raminti nekultūringus gaivalus, kad apsaugotų ramius krašte gyventojus nuo užpuolimų, skriaudų, žalos ir jų teisių pažeidimo.

Palaidumas ir nusikaltimai, ypač jaunosios kartos tarpe, vadinama naujo pasaulio kūrimu,

ateities gyvenimo statyba; nors galima spręsti, kad toks pasaulis, visu 100 procentų įgyvendintas, panešėtų į pragarą.

Geros valios asmenims jau nebeliko laiko svarstyti ir stebėti "moderniosios" visuomenės organizavimo pasireiškimais, bet reikia rimtai imtis gynimosi žygių ir darbų, rimtai reikalauti demokratiniu būdu išrinktus tautos atstovus ir atitinkamus pareigūnus nebeapsitenkinti žodžiais, bet eiti prie darbų šiam smukimo srautui sulaukyti ir panaikinti; rūpestingai imtis jaunosios kartos tikro auklėjimo, o ne vežinėjimo į kitų rajonų mokyklas sumaišymo tikslais; laikas pradėti pratinti jau mokyklos suole jaunuosius į geras visuomenės ir valstybės gyvenimo tradicijas ir gyvenimo pagrindimą priimtosios moralės dėsniais.

P. V. R.

KULTŪROS FONDAS...

Atkelta iš 5psl.

A. Nyka-Niliūnas, R. Šilbajoris ir K. Ostrauskas. Red. kolegija mano, kad naudingiau būtų, kad ši veikala išleistų kuri amerikiečių leidykla, turinti vardą ir didelį knygų platinimo tinklą. Tuo atveju knygos išleidimą tektų subsidijuoti keliais tūkstančiais dolerių. Nebūdamas knygos leidėju, K. Fondas to padaryti negali. Bet jis yra išipareigojęs istoriją išleisti, jei nebūtų surasta kita leidykla.

Be to, K. Fondas yra gavęs ir daugiau veikala, su kurių pasiūlymais susipažino ir padarė savo išvadas.

* 1863 metų sukilimas — dr. K. Jurgėla. Ekspertai rekomendavo su tam tikromis pataisomis išleisti.

* Lietuvių Teatro Almanachas (Lietuva, JAV, Canada) — red. Stasys Pilka;

* Lietuvių muzikos istorija — prof. J. Žilėvičius;

* "Be namų" — A. Norimas.

Jų leidimo klausimas paliktas atviras dėl lėšų stokos.

Pasiūlymai: Lietuva Vakarų Literatūrose — aut. Alf. Šešplaukis; Lietuvių piliakalniai, — aut. V. Kasniūnas. Nutarta svarstyti tada, kai bus pateikti veikala rankraščiai.

Visus išleistus, ruošiamus leisti ir svarstytus leisti veikalus K. F. valdyba sprendavo pasirem-dama kviestų ekspertų nuomonėmis Buvo kvie-ti pareikšti nuomones: B. Pūkelevičiūtė, K. Bradūnas, Z. Visockienė, J. Jakštas, V. Trumpa, T. Antanaitis, J. Zdanis ir kt.

Kiti darbai

Papildyti negausioms K. F. pajamoms (šalia centro valdybos kasmet skiriamos paramos ir Lietuvių Fondo skiriamų sumų) buvo nutarta pravesti finansinį vajų. Vajus buvo vykdomas visose didesnėse lietuvių kolonijose, sudarant iš vietinių žinomesnių veikėjų vajaus vykdymo komitetus ir prašant Bendruomenę ateiti į talką. Daugiau kaip 90 procentų vajaus pajamų atėjo iš Chicago.

Finansinio vajaus rėmuose buvo vykdomas dovanų paskirstymas. Dovanu šiam vajui aukojo Chicago prekybininkas J. Lieponis, dail. Pau-tienius, prek. Gradinskas ir kt. Finansinio vajaus baigimo ir Kultūros Fondo dešimtmečio proga surengtas banketas. Buvo sudaryta turininga minėjimo programa, pakviečiant rašyt. Jurgį Jankų, poetą A. Gustaitį, prof. A. Klimą.

Chicagoje vajui ir susijusiems su vajumi darbams energingai vadovavo Tarybos narys dr. L. Kriaučeliūnas.

Spaudoj ir gyvenime

RUSAI TERŠIA LIETUVIŲ KALBĄ

Mokytojas J. Pikčilingis vienoje savo knygu-tėje rašo:

"Tarybinės santvarkos metai lietuvių kalbos raidoje visai naujas etapas, labai praturtinęs leksi-ką..." (Žodžio aiškumas ir tikslumas, Vilnius, 1965, 4 psl.).

Idomu pažiūrėti, kaip ir kuo tarybinis etapas praturtino lietuvių kalbos leksi-ką? Tai nesunku pastebėti vien tik pavarčius komunistinę lietu-vių spaudą, dabar leidžiamą pavergtoje Lietu-voje.

Štai tie tarybiniai praturtinimai —
armietis... "jaunuoliai tarnybos metu visa savo esybe turi būti armiečiai." (Jaunimo Gretos, nr. 2).

diktoriaus... Per radiją diktoriaus skaito paskuti-nias žinias (J. Požėra, Mano vienintelis rūpestis, 5 psl.).

dispečerė... miesto bilietų kasoje jauna dispe-čerė... pasakė: (5 psl., ten pat).

gruportogas. "O tai gruportogas pradės įtikinėti, ginčytis." (Jaunimo Gretos, nr. 1).

internatas. O šiandien iš pat ryto apsilankėme internate. (J. Požėra, Mano vienintelis rūpestis, 23 psl.).

komjaunuolis. "Gal per daug norim iš mokyk-los komjaunuolio." (Jaunimo Gretos, nr. 1).

komsorgas. "To komsorgo, kuris vakarais surenka jų vaikus." (Jaun. Gretos, nr. 1).

partorgas. "Drauge partorge, vėlei šianakt..." (Tiesa, nr. 27).

vietkomas. Vietkomo pirmininkas... (Švytu-rys, nr. 1).

Mokytojas J. Pikčilingis ten pat savo tvirtinimams paremti griebiasi už Lenino skverno: "Prisiminkime taip pat V. Lenino šaukimą branginti kalbą." Leninas šaukė branginti, bet gal ne lietuvių, o rusų kalbą; rusai kolonistai tą Lenino šaukimą ir vykdo — į lietuvių kalbą kiša visoki rusišką dargalą.

R. M.

IŠ VLIKO POSĖDŽIO

Lapkričio 10 d. Vyriausias Lietuvos Išlaisvi-nimo Komitetas buvo susirinkęs posėdžio, ku-triame svarstė tris dalykus:

Washingtono spalio 21-22 įvykusios Politinės konferencijos turinį — pranešėjas Vliko pirm. dr. J. K. Valiūnas;

1968 metų minėjimo programos papildymus, iškilusius iki Washingtono konferencijos ir joje — pranešėjas Vliko valdybos narys dr. A. Bud-reckis;

ir Jungtinio Finansų Komiteto planus lėšoms 1968 metams telkti — pranešėjas Vliko valdybos narys Pr. Vainauskas.

Susipažinus su lėšų 1968 m. telkimo klausimai, Vliko pirmininkas kreipėsi į Vliką sudarančias organizacijas, skatindamas jas uoliau pasirūpinti savo talkininkavimo tam tikslui stiprinimu.

Taryba atnaujino bei papildė savo nuolatines komisijas. Komisijose dabar yra:

Politinė ir teisių komisijoj — B. Bieliukas, A. Budreckis, S. Lušys, B. Nemickas, K. Račkauskas, A. Vedeckas, P. Žilionis;

Sąmatos komisijoj — J. Pažemėnas, A. Sodaitis, L. Virbickas;

Apyskaitų komisijoj — J. Pakalka, V. Vaitiekūnas, J. Vilgalys.

Tarybos posėdyje dalyvavo visų 15 Vliką sudarančių grupių atstovai, jų tarpe 3 nauji nuolatiniai atstovai: Antanas Sabalis (L. Fronto Bičiulių), Pr. Dulevičius (Valst. Liaudininkų S-gos) ir Tomas Sperauskas (L. Tautinio Sąjūdžio).

Ryšium su kai kurioje spadoje pasirodžiusiais spėliojimais apie Washingtono konferencijos iš-laidas, posėdyje paaiškinta, kad Vlikui konfe-rencija atsiėjo 250 dolerių. (E.)

Bėga dienos kaip vanduo...

Jonas Aistis (Aleksandravičius) Kauno "Aušros" gimnazijoje

Man miela turėti progos pasi-džiaugti ir pasveikinti Joną iškil-minga jo 40 metų literatūrinio darbo proga ir keliomis atsimini-nuotrupomis sugrįžti toli praei-tin. *)

Atėjome mes tais pačiais 1919 metais į vadinamą Pirmąją Kau-no Valstybinę Gimnaziją, vienas į berniukų, antras į mergaičių klasę, blozni, nieko neišmanan-tys vaikai. Gimnazijos direkto-rius tada buvo prof. Pranas Do-vydaitis. Vėliau turėjome direk-torių prof. Mykolą Biržišką, o jo brolius Vaclovą ir Viktorą mo-kytojais. Gimnazija gavo "Auš-ros" vardą. Per aštuonerius me-tus, o tai buvo prieš 40 metų, mes klasės draugai susigyveno-me ir daug išmokome. Pradėjo mummyse reikštis įvairūs palinki-mai. Vieni sudarėme "Tėvynės Pažinimo Kuopelę" ir dirbome rinkdami tautosaką. Iš jos išaugo Jurgis Dovydaitis, Kostas Avižo-nis. ¹⁾ Kai kurie ėmė reikštis lite-ratūroje, muzikoje, mene, kaip pvz., Aleksandravičius (Aistis), Matiukas, Kaupelytė, Zdanavi-

*) Žodis, pasakytas š. m. ba-landžio 23 d. J. Aisčio 40 metų kūrybinio darbo sukakties atžy-mėjime Washingtone.

Š. m. balandžio mėn. 23 d. Washingtono Lietuvių Bendruomenės skyrius suruošė Statler Hilton viešbutyje Jono Aisčio 40 metų literatūrinės veiklos minėjimą, į kurį atsilankė gausus lietuvių vašingtoniečių ir baltimo-riečių būrys.

Nuotraukoje iš kairės: Dr. J. Genys, Washingtono LB pirm., toliau — apie Aistį kalbėjusieji ir jo kūrybos skaite: J. Blekaitis, D. Vaičiulaitytė, rašytojas A. Vaičiulaitis, Vakarė Aistytė, poetas Jonas Aistis, T. Vasaitis, G. Krivickienė ir akt. H. Kačinskas.

Lithuanian American Community, Washington Chapter, honored poet Jonas Aistis (center).

čiūtė, Biržiškaitė. ²⁾ Davė mūsų klasė keletą teisininkų (Žakevi-čių, ³⁾ Grigaitytę ir vėl tą pačią Biržiškaitę), ekonomistų (Dargį), keletą mokytojų, jūreivių (Kuiži-ną, Labanauską, buvusį Lietuvos karo laivo kapitoną) ir daug kitų, stipriau ar silpniau pasireiškusių vienoje ar kitoje srityje. ⁴⁾

Turėjome mes gimnazijoje daug laimingų dienų ir gimnazistiškų rūpesčių. Būnant vyresnėse kla-sėse, žiūrint mergaičių akimis, iš tos berniukų minios pradėjo iš-skirti vienas po kito, atkreipdami mūsų dėmesį. O kopiant į aštun-tąją klasę jau reikėjo susigyventi su ta mintimi kad greit turėsime skirtis su klasės draugėmis ir draugais, nerūpestingomis die-nomis. Mums atsivers kitas gyve-nimo lapas. Rūpesčio ir kažkokio ilgesio šešėlis įslinko sielon, aidė-jo motinų dainuotos dainos ir už kasų žaliavo rūtos.

Vieną tokį saulėtą rytą atsirė-męs į sieną prie lango stovėjo Jonas Aleksandravičius. Aš tary-tum jį tada pamačiau pirmą kar-tą — susikaupusį, pasitraukusį nuo triukšmingų klasės draugų. Matydavau jį karts nuo karto po to vaikščiojantį, besikalbantį su Petru Juodeliu ar klase vyresniu Antanu Miškinu.

Augo sode serbenta...

M. Biržiškaitės-žymantienės vinietė

Kai mes ruošėmės baigiamie-siems egzaminams, mūsų name-lyje, Kalnų gatvėje, grupė aštun-tokų, kurių tarpe buvo ir Jonas, spausdinome konspektus. Prie-šais namelių žydėjo kaštonas. Iš kambario žiūrint į gatvę, du ne-didelį langai atrodė tartum įrė-minti žydinčių kaštonų žiedų pa-veikslai. Aš atmenu tik dalį ligi šiol palikusio atmintyje Jono Aleksandravičiaus pasakojimo, nežinau kokia proga buvo tai pasakyta, būtent: Pas vieną tur-tingą poną atėjo išalkęs vargšas ir siūlė parduoti sielą, kuri kitų nuomone esanti graži ir daug verta, bet ponas nebenorėjo jo sielos pirkti.

Kartą buvęs mūsų klasės drau-gas P. Juodelis man kalbėjo, kad mūsų klasė išaugino didelį poe-tą; štai kaip skamba jo eilėraš-tis:

*Augo sode serbenta
Ašarinėm kekėm,
Meilė buvo taip šventa,
Niekam nepasakė.
Atėj mėlynas ruduo,
Raudonavo vyšnios.
Bėga dienos kaip vanduo,
Bėga ir negrįžta.*

Dabar knygoje kiek kitaip tas eilėraštis skamba, bet toks jis pasiliko mano atmintyje nuo iš anų laikų.

Praėjo egzaminai, gavome brandos atestatus, ir išsiskirstė po platųjį pasaulį mūsų aštuntokų šeima — 33 mergaitės ir 44 ber-niukai 1927 metais. Aš Grenob-lyje (Prancūzijoje) baigiau uni-versitetą, ten pat po kurio laiko atvyko Jonas ir įgijo daktaro laipsnį.

Vieni mūsų klasės draugai at-sidūrė emigrantais laisvame pa-saulyje, kiti liko Lietuvoje; buvo ir komunistų ištremtų į tolimas

Sibiro taigas, o kai kurie jau il-sisi po žeme. ⁵⁾

Po 40 metų nuo "Aušros" gim-nazijos baigimo, mes trys klasės draugai esame čia Washingtone: Jonas, Povilas ir aš. Jonas plačia-ja žodžio prasme pasidarė beveik mano giminė, ar bent gentis, ve-dęs Aldoną Grajauskaitę. ⁶⁾

Tai tiek mano prisiminimų bei palaidų minčių apie Joną, išau-gusį į didelį poetą.

Gražina Krivickienė
(Gustaitytė)

¹⁾ taip pat Zenonas Blynas.

²⁾ tos pačios laidos yra žinomas grafikas ir tapytojas Viktoras Pet-ravičius.

³⁾ vėliau vilniaus U-to Teisės Mokslų Fakulteto dekanas.

⁴⁾ iš tos pačios klasės į kunigus išėjo kan. Vaclovas Zakarauskas. Ši Aušros gimnazijos klasė taip pat davė eilę inžinierių: Kęstutį Jesai-tį, Vladą Jakovicką, dr. Algirdą Nasvytį ir Belgijoje mokslus bai-gusį Kazį Matulevičių, laisvės ko-votoją, žuvusį 1941 m. Kaune bir-želio sukilimo metu. Tos pačios lai-dos buvo ir Teodoras Bieliackinas, VDU-to profesoriaus S. Bieliackino sūnus, žydas, didelis Lietuvos pa-triotas, užsieny garsinęs Lietuvos vardą, po karo miręs Islandijoje.

⁵⁾ Sibire, be kitų, kalėjo literatas, "Piūvio" redaktorius Petras Juode-lis, "Trečio Fronto" žurnalo ideolo-gas marksistas Vacys Drazdauskas, nacionalistų partijos vokiečių oku-pacijos pradžioje generalinis sekre-torius, vėliau aktyviai reiškėsis an-tinacinėje rezistencijoje, Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos narys Zenonas Blynas.

⁶⁾ Tos laidos Aušros gimnaziją baigusių Los Angelėse dabar gyve-na Ona Januškevičiūtė Liutermoziė-nė, Marija Biržiškaitė Žakevičienė-žymantienė ir Stasys žymantas-ža-kevičius.

Šiomis pastabomis rašinį aprūpi-no S. žymantas.

Mano knygos

Iš atsiminimų knygos „Apie laiką ir žmones“ paskutiniojo skyriaus „Knygos — mielosios draugės“

Knygų pasaulin mane įvedė tėvas. Jis jų apšiai turėjo ir mėgo jas, kaip tikras bibliofilas: švarias, aptaisytas, tvarkingai sustatytas. Ir skaitė jis ypatingai: pamaldžiai, susikaupęs, nušvitęs, patylomis judindamas lūpomis; vertė lapus labai atsargiai kietais ir neišsprausiamais pirštais; pūtė lapus, kad atsiskirtų. Skaitė laisvalaikiu, sekmadieniais ir šventėmis, apėjęs laukus, kad niekas jo netrukdytų. Brolis gal dar buvo tvarkingesnis už tėvą, bet jis knygas mėgo aistringai ir padžiai: slėpė, rakino ir niekam jų paliesti neleidavo. Man stigo jų meilės ir pagarbos knygai. Tėvas mane bardavo ir mokė, kad aš brutaliai su knygomis nesielgčiau, o brolis niekad į kitų reikalus nesikišo, bet, esu tikras, jis mane barbaru laikė. Man knyga buvo tik skaitymo įnagis ir daugiau niekas. Skaičiau daug ir viską: nuo Alfonso Liguori iki maldaknygės, nuo Ponson du Terrail iki Dantės, nuo Joakimo de Fiori iki bevardžio „Vadovo į šv. Jokūbą Komposteloje.“ Tvarkingiau skaičiau tik graikų ir lotynų autorius. Bet tai buvo labai vėlai — perrašinėjant tezę: kasdien po porą valandų, du metu su kaupu. Jūs skaičiau labai atidžiai ir neskubėdamas. Ir tai nebuvo naujiena, nes gerą dalį tų autorių jau buvau skaitęs, o kai kuriuos jau kelintą kartą; pavyzdžiui, graikų tragikus buvau skaitęs dar gimnazijoje, redaguotus garsaus helenisto T. Zielinskio. Atvejų atvejais grįžau prie jų, ir vis juos skaitydavau lyg pirmą kartą, vis atsiverdavo nauji akiračiai, kurių anksčiau nebuvau matęs. Taip, sakysime, Euripido Medėja man būdavo tik apviltos meilės skundas, bet kada aš ją skaičiau netekęs tėvynės, man ji buvo jau galingas prarastos tėvynės šauksmas. Kiekvieną kartą juos skaičiau, lyg pirmą kartą. Dažnai pasiūlgau laisvalaikio, ir, jei jo man būtų, tai, rodos, nieko kito neveikčiau, tik skaityčiau. Knyga yra geras, įdomus ir mielas draugas.

Beletritikos tėvas nemėgdavo: visa, kas ne religija ir ne mokslas, jam buvo tušti plepalai. Jis buvo šv. Kazimiero draugijos narys, ir jei tokių knygų gaudavo, tai kam nors padovanodavo. Vėliau brolis įsigijo Genovaite ir Magelioną. Kai jis garsiai tai skaitydavo, motina verkdamas ir liepdavo net nutraukti skaitymą, o tėvas šaltai laikėsi ir tvirtino, kad tokios istorijos esančios nuo pradžios iki galo išlaužtos iš piršto. Pirmoji pasaulinė knyga, kuri ir tėvui patiko, buvo Robinzonas. Knygas uoliai skaičiau, bet nerinkau. Pirmasis autorius, kuris mane pavergė, buvo Šekspyras, bet tai jau buvo trečioje gimnazijos klasėje. Jį baisiai panorau turėti ir niekad nesiskirti. Prieš tai buvo mane sujaudinę tik du rašto dalykai. Dar mažą mane giliai sujaudino ir paveikė darže rastas vėjo nešamas iš knygos išplėštas purvinas ir nublukęs lapas, kuriame štai ką įskaičiau: „Mes gyvenome prie upės, anapus upės juodavo

miškas. Vasarą eidavom upėn maudytus, o miškan uogautų, grybautų ir riešutautų...“ Tas sakiny man pakvipo kažkokia nuostabia laisve ir džiaugsmu, kurio jau man tada stigo. Perskaičiau kelis kartus tuos žodžius, stovėdamas arime, ir apžvelgiau visą akiratį: kaip buvo skurdu ir siaura mano gimtinėje, o kaip platu ir miela tenai, to puslapio krašte. dažnai po to pagalvodavau: kur galėjau rasti gražesnę ir didingesnę gamtovaizdį, kaip mano paties kieme, ypač įkopus į sodyboje buvusį piliakalnį. Nusivaliau tą savo radinį, sulenkiau į keturias dalis ir saugojau, kaip brangenybę. Kai būdavo gražu, pasiimdavau savo lobį ir kopdavau ant piliakalnio kauburės, ir garsiai skaitydavau dangui ir žemei. Vasarą aš tą puslapį laikydavau sąsparos plyšy, o rudenį įsinešiau trobon ir pakišau po balkiu. Žiemą sodiečiai, suėję trobon parūkyti, pasigedo popierio, ir vienas akylesnis pamatė mano lobį: išsitraukė, pavartė, pažiūrėjo, pasidalino, susuko į cigaretes ir paleido dūmais tą mano nuostabų kraštą. Aš neturėjau drąsos apginti savo turto.

Kita buvo jau knyga. Regis, Dėdės Atanazo Laisvės metu, apie 1905 metų neramumus. Kodėl man ta knyga padarė tokį įspūdį, negalėčiau pasakyti, ypač, kad ją skaičiau jau ketvirtoje klasėje, kai jau buvau skaitęs Dieviškąją komedią, Faustą (abi dalis; antroji man taip sunkiai skaitėsi, kad nutariau daugiau nė neskaityti ir iki šiol dar to pažado laikaus), Šilerį, Lesingo dramas ir dramaturgiją, Skotą, daug rusų ir lenkų autorių, aiškiai geresnių knygų, bet ir pats Šekspyras manęs taip nepaveikė, kaip Laisvės metu. Ją skaitydamas, pirmą kartą panorau ir aš rašyt.

Klasėje buvo draugas Bindokas. Jis mėgo knygas ir sakėsi noris rašyti, net bandęs, bet vis neišėina: sėdant rašyti jam atrodydavo, kad galis dešimt tomų parašyti, bet kai pradeda, per tris puslapius visas išsisemia. Rašyt man nebuvo drąsos ir nebandžiau. Apie tuos laikus pradėjau mėgti lietuviškąją poeziją: Maironį, Vaičaitį ir Binkį. Binkį jau buvau matęs Kauno stotyje: augštą laibą, elegantiškai plonu apsiaustu apsitačiusį ir šaunų, kaip Gėlės iš šieno, kurias mokėjau mintinai ir mėgau kartoti.

Žinojau, viena, kad rašto žmogui reikia daug skaityti ir daug žinoti. Daug knygų skaičiau tik dėl to, kad man atrodė, jog reikia taip daryti. Taip buvo su Faustu ir Dante, kuriuos skaičiau kaip Gogolio Petruška, nespradamas, nejausdamas. Skaičiau pritiktinas knygas, kaip Eugene Sue Paryžiaus paslaptis ar Ponson du Terrail Rokombolio žygius, bet kaip neskaityti, kad tas knygas man vienas draugas padovanojo. Nieko iš tos ilgos ir įvairios lektūros neliko. Kad būtų pilnas mano to meto skaitymo vaizdas, pridėsiu, kad tada paimdavau net tokias knygas, Herodotas ar Tukididas. Tukididą skaičiau lygiai sunkiai, kaip Goetę ar Dantę. Į knygos pabaigą priskaičiau skyrelį apie marą Atėnuose. Tai tik geras puslapis, bet pajutau, kad mano veidai dega: ir mane paveikė ne Atėnų agonija, bet to puslapio galybė. Užmiršau ir autorių ir knygą, bet ilgus metus aiškiai mačiau, kaip pajuodę žmonės šliaužė prie vandens, raitėsi, kaip kirminai, ir mirė... Lygiai po dvidešimties metų vėl paėmiau Tukididą į rankas. Ir man rodėsi, kad aš jį skaičiau pirmą kartą. Dabar visas buvo įdomu, nauja, stipru. Ir tik, kai priėjau maro sceną, fizinę Atėnų mirtį, prisiminiau, kad kadaise tą knygą esu skaitęs...

Dažnai pagalvodavau, kad vistiek kada nors reikės rašyti, o tai atėjo tik po kelerių metų. Pradėjau skaityti retorikos knygas: Kvintilianą ir šiaip senas ir niekeno neskaitomas knygas, kurių rasdavau Kauno Centriniam knygynė. Taisyklės buvo painios ir sudėtingos — nepasiekiamos.

Man labai vėlai paaiškėjo senelio pastabos: „Jonai, tu rėki, o ne giedil!“ Iš prigimties aš neturėjau klausos ir buvau nemuzikalus, nors esu melomanas. Mane žavėjo poezija, bet prosodija man buvo Kretos labirintas, ir aš pats norėjau rasti Ariadnos siūlą. Visa, ką skaičiau, atrodė verstina, kad tai, ką aš vienas skaičiau, visi galėtų pasiekti. Jaunystė pasižymi drąsa. Ketvirtoje klasėje mane apėmė Šekspyro karštinė ir aš norėjau jį visą išversti. Jo raštus turėjau lenkiškai ir rusiškai, bet dar nusipirkau ir pigųjį brolių Šlegelių vertimą vokiškai. Tais metais išverčiau Karalių Joną ir Romeo ir Julietą. Ilgai sprendžiau, kurį nešti Švyturiui. Gal pirmas ir geriau buvo išverstas, bet antras, maniau, geriau kitiems patiks. Turiu pažymėti, kad ne vien noras pasidalinti genijaus kūrinium mane vertė verst, bet ir desperatiškas noras pralobti — tiek man jau buvo įkyrėjęs nuolatinis ir nuogas mano skurdas. Pradėjau vertimą perrašinėti stambiomis kaligrafiškomis raidėmis brangiam popieriuje. Kelis kartus peržiūrėjęs, kad neliktų rašybos klaidų, viską gražiai sutvarkęs, tris kartus, lyg muses vaikydamas nuo veido, persižegnojau ir nuriedėjau miestą nuo kalno. Buvo smagu eiti, bet tik ligi durų, o jas priėjus pradingo visa mano drąsa, ir norėjau grįžti namo. Prasitrynčiau prie knygyno langų gal valandą, norėjau vėl žegnotis, kad atgaučiau drąsą, bet nebuvo kaip: ir alėjoj, ir tada nežinau kokioje gatvėje, vėliau Vasario 16 pavidintoje, siuvo žmonės. Nebuvo kaip žegnotis, tai reikėjo taip peržengti Rubikoną — knygyno slenkstį. Įėjau. Panaitė paklausė, ko noris. Jaudindamasis ir užsikirsdamas pasakiau, kad noris matyti leidėją, turįs jam parodyti vertimą. Ji dingo duryse ir po valandėlės atidarė duris ir pranešė, kad ponas leidėjas mane prašo įeiti. Nesu tikras, bet man rodosi, kad tai buvo p. Rucevičius. Kaip aš tą valandą norėjau būti didelis ir galįs įkvėti pasitikėjimą, o buvau mažas, skurdus ir visas strazdanomis nuėjęs berniukas. Mandagiai, kaip tik mokėjau, nusilenkiau ir paklojau rankraštį. Jis paprašė mane atsisėsti fotelin, kurin nugrimzdau skradžiais žemėn. Jis pradėjo vartyti rankraštį ir, lyg pradžiugęs, tarė: „O, Šekspyras, mums jo reikia... Iš kurios kalbos versta?“ Atsakiau, kad angliškai nemoku ir kad verčiau iš rusų, lenkų ir vokiečių kalbų vertimų. Dar, neatsimenu, kažko jis paklausė ir pasakė, kad užėičiau po poros mėnesių, nes vertimas esąs eiliuotas ir jis turi jį duoti paskaityti prityrusiam specialistui. Leidėjas buvo nuostabiai mandagus ir atsisveikindamas net padėkojo ir padavė man ranką. Mane jo malonumas taip tada sujaudino, kad aš visomis keturiomis stengiausi išlaikyti orumą, nes jaučiau, kad iš susijaudinimo, baimės, o gal ir džiaugsmo galiu pradėti bliauti, kaip veršis. Po dviejų mėnesių tų ceremonijų jau nebebuvo, bet vis dėlto išėjo tas pats ponas su rankraščiu ir tarė, kad jis rankraštį rodęs specialistui ir specialistas jam sakęs, kad man stinga eilėdaros žinių, kad padirbėjus gali būti gerai... Patarė nenusiminti, nes valia ir darbas viską nugali ir t. t. ir t. t.

Nusiminiau ir nieko nesupratau... — —

MANO GIMINĖS GIESMĖ

XII

O kai merdėjo,
Kai mirė
Motinėle sengalvėlė
Mano giminės,
Tai vyriausioji dukrelė
Didžiu sielvartu
Raudėjo:

Oi du du du
šiaudai be grūdų,
padarė alutį
vienų avižų...

Tai vyriausioji dukrelė
Motinėle sengalvėlė
Pašarvojo...
Visą plačią giminėlę
Į būdynes
Suvadino...

Dieverėliai karstą rentė,
Mošos vaišino
Svetelį margą,
Visą plačią giminėlę
Ir gaudžiai, gaudžiai
Visi raudėjo:
O tas alutis,
saldus midutis...
Išgėrė dukrelė —
balta raudona...

Mano giminė
Aplinkui kapą
Kiaurą naktį gėrė,
Kiaurą naktį
Dainavo ir šoko,
Motiną dausosną
Leido ir lydėjo...

O dienelei brėkstant
Mano giminėlė
Verkdama raudėjo:
O ta dukrelė,
šilo uogelė
po šilą vaikščiojo
uogeles rinko,
ne taip ji rinko,
kaip gailiai verkė
į pilką žemele
parsipuldama...

Užsiverkus
Vyresnioji
Paskutinė
Namolei sugrižo
Ir atrado
Namą tuščią,
Visą kraitį
Išnešiotą,
Visą mantą,
Visą turtą,
Visus lobius
Išgrobstyti...

Jono Aisčio portretas

Piešė Petras Kiaulėnas
Portrait of poet Jonas Aistis, by
P. Kiaulėnas.

Ir išgirdus,
Kaip trakely
Marčios ir anytos
Vaginos,
Pešėsi
Ir riejos,
Grižo skustis
Motinėlei
Sengalvėlei:

Oi pilka pilka,
pilka žemele,
atėmei močiutę,
atimk ir mane...

Liko dukružėlė,
Liko našlaitėlė
Apleista vien,
Liko tiktai verkti,
Liko tiktai skustis,
Raudoti ir šaukti:
Kelkis, motinėle,
Iš pilkos šilanės,
Tavo dukrelės
Svetur išeina,
Svetimą dabą,
Svetimą drabužį
Užsidėję vilki
Ir tave užmiršta...
Svetimą talkinas
Tavo palikimui
Paskutiniam plėšti
Ir tave užmiršti...
Kelkis, motinėle,
Tavo pagimdyta,
Tavo išnešiotą,
Tavo užaugintą
Giminė jau krinka,
Tavo palikuonys
Viens po kito nyksta,
Tavo tėviškėlė
Ežeru nueina...

J. Aistis lietuvių poezijos istorijoje

Pr. Naujokaitis

□

Kalbant apie mūsų poezijos didžiuosius, mano sąmonėje vis įsirėžia savotiška paralelė: Lietuvai į nepriklausomą gyvenimą kylant susiformavusiai ir jau ryškiai pradėjusiai tuo metu reikštis poetų kartai pirmaujančia reikšme atstovauja keturi: Kazys Binkis, Faustas Kirša, Putinas ir Balys Sruoga — labai skirtingi tarp savęs estetinėmis savybėmis, tendencijomis, linkmėmis.

Panašus ketvertukas pirmąją gretą žengia ir jau nepriklausomoje Lietuvoje susiformavusioje poetų kartoje: Jonas Aistis, Bernardas Brazdžionis, Antanas Miškinis, Salomėja Neris — taip pat vienas nuo kito skirtingi ir savaimingi poetai. S. Neris savo poezijoje (ne komunistinėje propagandoje) žavėjo jausmo grynumu, formos lengvumu, dainuotiniu skambumu, A. Miškinis — patriotiniu patosu, deklamacinėmis savybėmis, optimizmu, Bern. Brazdžionis išsiskyrė turinio gilumu, pranašišku žodžiu, patriotinės poezijos jėga, įlieta į puikios formos derinį; o Jono Aisčio būdingiausias lyrikos bruožas yra subtilumas ir intymumas. J. Aistis yra vienintelis toks mūsų poezijoje — nepakartojamas ir neprilygstamas.

□

J. Aistis veda savo lyrikos skaitytoją į nuostabaus grožio mažąjį pasaulį. Poetas įsiklauso ir budi ties pražystančiu žiedu, ties vėjelio pūstelėjimu tylią naktį, ties berželiais, šakomis palinkusiais, ties mėlyna šilo juosta; jis veda į nuostabiųjų raštų pasaulį, (ten tavo dalią dalužę bursim / iš vyvingriųjų pasakos raštų...), apie dienas, kurios nubėga, lyg mergaičių krykščiančių būrys, apie nuostabius vakarus — Vakaro toks asketiškas vaizdas. / Liūdna ir gera, Dieve mano...; apie naktis, kokių nedainavo joks kitas poetas nei prieš tai, nei po to — kuriose žiogeliai šoko menuetą...; jis veda į stebuklų pasaulį, kur girdėti, kaip vakaras pravirksta, smilgos aikčioja, čiobreliai verki, naktis linams akis užmerkia, galvas nulenkia ramunės, auga sode serbenta ašarinėm kekėm, voratinkliai pakimba karoliukais rasos... Ir visas šis grožio pasaulis nėra šalia poeto — jį

išgyvena visa savo širdimi, tuo džiaugsmu nori dalintis: "Tu nežinai, kaip miela buvo — ten buvo baisiai įstabu..." "Tu prisimink!.. Ne, mudu prisiminkim aksominius karklų liulius!"

Bet visa ta nuostabioji pasaka yra trumpalaikė, dūžianti, praeinanti, savyje nešanti neišvengiamą tragiką. Dėlto Jono Aisčio lyrika kupina melancholikos, gilaus sielvarto ir nerimo. Jo poezijos melancholija yra išaugusi iš lietuviškos žemės, iš mūsų buities, vargų vargelių, iš apdainuotos šilainės, iš laukų ir miškų susimąstymo, iš liūdnos lietuvių dalios: "Tavo laukai taip prijunkino prie šio liūdėsio mano..." "O jūs melsvi šilai, o nykios platumos! Aš jūsų sielvarto, jūs sopulio dalis..."

□

Jonas Aistis yra emocinės krypties poetas, visa savo prigimtimi įsiliejęs į savo poezijos gelmes ir pasiekęs nuostabių aukštumų ir tobulumo. Toks jis atėjo į mūsų literatūra savo pirmaisiais eilėraščiais, tomis savybėmis reiškėsi geriausiose savo eilių knygose, pelnytai patraukusiose poezijos mylėtojų širdis. Vėlesnėje J. Aisčio poezijoje, rašytoje svetimos žemės gyvenant, kiek mažiau jaučiame betarpiškos emocijos, o sutinkame daugiau minties, galvojimo, sąvokų, nors pastaruoju metu suskamba ir gana emocingų dainuotinių posmų (Mano giminės giesmė).

□

J. Aistis priklauso klasinės eilėraščių formos puoselėtojams. Jo žodis taiklus ir tikslus, atitinkas išvididinio gyvenimo, jausmo, įspūdžio, nuotaikos niuansams, skambus ir melodingas, besiliejęs lengvu ritmu ir darniais eilučių sąskambiais. J. Aistis — kartu su kitais minėtais savo kartos didžiaisiais — laikosi tradicinės klasinės eilėraščių formos, su nuostabiu rūpestingumu ankstesnėje kartoje Putino ugdytos, tobulintos, tuo pačiu išstumiant iš mūsų poezijos tas formas laisves, kurias pradėjo keturvėjininkai ir Balys Sruoga. J. Aistis tame kelyje yra pasiekęs didelio tobulumo, įvairumo, lankstumo.

JONO AISČIO POEZIJOS SUVESTINĖ

Ištrauka iš studijos apie lietuvių tremties poeziją šio pokario metais

Antanas Vaičiulaitis, Washington, D. C.

Prieš trisdešimt su kuprele metų Jonas Aistis rašė apie save "Antruosiuose Vainikuose" įdėtoje autobiografijoje:

"Mano gyvenimas labai panašus į karaliaus Edipo gyvenimą, žinoma, tik kol jis siauram kelyj nebuvo sutikęs savo tėvo. Nei dora, nei yda nepasižymėjau..."

Ką Jonas Aistis savo kelyje susitiko, buvo poezija. Dar šiemet prabildamas per jo kūrybos popietę Vašingtone, jis pastebėjo, kad ką poetas parašo geriausio, tai maždaug esti "ligi Kristaus metų". Tai minčiai paliudyti bematant būtų galima pristatyti būrius lyrikų — Keats, Lermontovą, Mickevičių, Rimbaud, Vaičaitį ar Mačernį. Įdomu, kad panašią mintį skelbė ir Robert Frost, jau pasiekęs aštuoniasdešimt su kaupu metų ir vis dar rodęsis su tvirta poezija. Tad Frost nesilaikė savo taisyklės. Panašiai padarė ir Jonas Aistis. Perkopęs tą kritišką lyrikui ribą, jis davė dar keletą naujų savo poezijos rinkinių. Vienas iš jų yra tarpinis, per karą Amerikoje išleistas "Be tėvynės brangios". Čia gal daugiau vietos atitenka patriotiniams posmams, bet netrūksta ir tokių, kuriuos galėtum pavadinti grynąja lyrika ir kuri priklauso prie Aisčio šedevrinių kūrinių. Pats šaunias pavyzdys čia yra "Šv. Sebastijonas", nuo pirmos ligi paskutinės eilutės tiesiog drebąs ekstazės artumu. Tą patį būtų galima tarti apie sekusią jo poezijos knygą "Nemuno ilgesys". Jeigu tektų nurodyti pavyzdžių, būtų galima atsiskleisti "Baltą debesėlį", "Rytį" "Vai, nedvelk" ar "Serenadą", kuri puikiai atstovauja tokiam lyrikos žanrui. Tiesa, kiti iš minėtų eilėraščių yra atžymėti karo dienų datomis, tačiau knygon jie sudėti jau vėliau.

Šie nauji leidiniai su ankstesniais užbaigia aistinės lyrikos ratą, pastato prieš mus josios visumą ir jau teikia progos susidaryti bendresnį jos vaizdą. Kaip Jono Aisčio, taip ir Bernardo Brazdžionio atveju jau galima apie juos kalbėti, kaip apie lietuvių literatūros klasikų ir tikrai retus, didžiai autentiško veido lyrinius lietuvių poetus.

Jono Aisčio knygų suvestinė galėtų būti tokia: jis pratęsė tyriausias lietuvių lyrikos tradicijas, į viršūnes iškėlė mūsų eleginę poeziją, suteikė jai formos preciziją, lankstumą ir spindėjimą, pagilino lietuvių poezijos kalbinį meistriškumą, parodė mums pasakišką Lietuvos peizažą, šalia individualios gėlos atverdamas kosminę tragediją ir sielvartą, bei suliejo minėtą lietuvišką peizažą su pasaulio kultūra nuo senovinės Graikijos, viduramžių, oriento ar net tokių epochų kaip barokas ir rokogas. Ilgainiui jo poezijoje įsirėžė istorinė lietuvių tautos sąmonė, vedanti net į priešistorinius genčių laikus. Tad ir paskutinis, rankraštyje tebesąs jo lyrikos rinkinys gavo "Mano giminės giesmės" vardą. *) O atbaigiant ratą, tektų pridėti, ir tai būtų naujas elementas, Jono Aisčio lyrinės išvykas proza rašytuose darbuose, iš kurių vėl susikrovė nauja, rankraštyje begulinti knyga "Milfordo elegijos". Teko nekartą būti toje Milfordo gatvėje Brooklyne, kur Jonas Aistis gyveno. Nieko tenai ypatingo — kukli gatvelė su kukliais, vienodais nameliukais. O J. Aisčiui ten klostėsi mintys liki-

minėmis mūsų žemės ir mūsų tautos problemomis, persmelktomis paties autoriaus eleginiais atsidūsėjimais, kaip štai iš "Bendruomenės mišių":

"Tau, Viešpatie, namus tuos pastatė, kur gaudžia vargonai, kur kyla smilkalo kvapas ir malda. Daug kartų aš Tavo namuose galvojau apie savo tautą, kurią štai čia bendruomene vadinam... Ir kaip negalvosiu, kaip nemąstysiu apie savo tautą, apie bendruomenę, kuriai dabar laikomos mišios ir kurios aš pats esu dalis..."

"Ir vėl mąstau, kad negera ir nedora galvoti apie tai Viešpaties namuose. Betgi dabar bendruomenės mišios, o aš esmi silpnas žmogus ir negaliu negalvoti apie tai, kas man maudžia. Žinau, kad myli žmogų ir kad esi už jį miręs..."

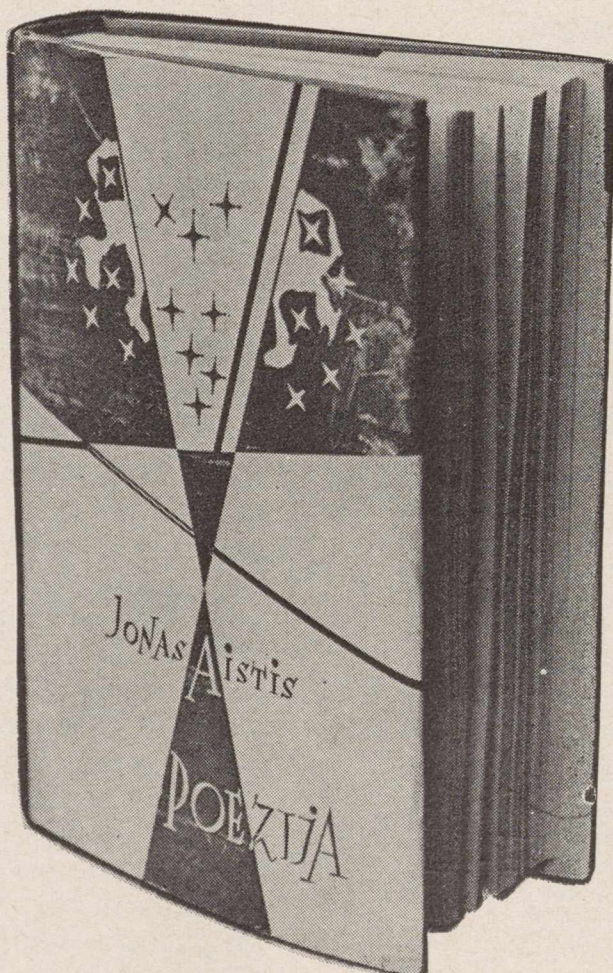
"Girdžiu vargonus, lyg bičių spiečiaus švelnų dūzgimą, ir galvoju: jei būčiau muzikas, paraščiau lietuvių, ne, aisčių vandenų simfoniją, kur skirtingai skambėtų skirtingos srovės: Vysla, Nemunas, Dauguva, Žirgūnė, Durbė, Strėva... Ir kiti ramūs ir neramūs vandenys: Drusinė, marios ir jūra..."

Iš visų mūsų rašytojų šiandien Jonas Aistis dėl savo poezijos eleginio pobūdžio bei tikrumo, o taip pat tautos misijos sąmonės yra visuotiniausiai savo tautiečių priimtas ir virtęs visų poetu.

Taigi dar atsisukant į patį Joną Aistį, beliktų pastebėti: jo lyrika guli ne "kristaliniame karste", o savo giminės širdyje.

Jono Aisčio poezijos rinktinė, į kurią sudėti visi jo poezijos rinkiniai: Eilėraščiai, Imago mortis, Intymios giesmės, Užgesę chimeros akys, Be tėvynės brangios, Nemuno ilgesys, Sesuo buitįs ir Kristaliniam karste.

Knygą išleido Romuva, 1961 m. Brooklyne. Viršelio aplankas V. K. Jonyno.

ŠILAINĖ

Vėliakos peizažą ūkana apvilko,
O norėjau troškau visą jį apimt —
Buvo atsimerkęs žydro lino šilkas,
Buvo praregėjęs ilgesio akim.

Atmenu aš kartą, o seniai tai buvo,
Kai vyresnį brolių leido iš namų,
Kai mama šilainę škapleruosna siuvo,
Kai ramino guodė žodžiu neramiu: —

Argi daug šilainės škaplieriun paimsi?
Argi ten už marių bus tau jos gana?
Bet prie širdžiai jausi, ir jau bus tau linksma:
Tu su ja atminsi brolių ir mane...

Taip ir aš norėjau pasiimt šilainės
Arba lino žiedą iš peizažo to,
Kazin kur mūs dienos šunkeliais nueina —
Ūkanų prarytos nepasikartos.

O jas taip norėjau škaplieriun išsiuti
Ir nešiot lig karsto prie gyvos širdies...
Užpustys daržely sniegas žalią rūtą,
O plentu vežimas naktį nudardės.

Bet gi tu paliksi, tu, pilka šilaine,
Škaplieriun motulės andai išsiuta!
Su tavim atminsiau žiogrelius ir dainą
Ir jauniausią sesę laistančią rūtas...

Kaunas, 1934

DRAUGYSTĖ

O jeigu kartais po daugio metų
Sueisim vėl, mieli draugai,
Ir mūsų gretos jau bus prarėtę
Ir pasikeitę mūs veidai,
Tik širdis viena, ilgesio pilna,
Skausmo kupina, pasiliks jauna!

Ir mes kalbėsime, lyg tik prieš dieną
Likimas būt išskyręs mus —
Draugus minėsime visus, kaip vieną,
Ir pilnus sąmojo linksmus, —
Nes širdis viena, ilgesio pilna,
Skausmo kupina, pasiliks jauna!

Te metai žeidžia, te metai gydo,
Te vienas mirksnis žudo mus —
Tai nenuplėškim rytojui šydo, —
Jis tik netikras įdomus —
Vis širdis viena, ilgesio pilna,
Skausmo kupina, pasiliks jauna!

Atėjom siekti, klajoti, klysti —
Išėjus grįžti arba ne,
Težydi žemėj sena draugystė,
Tegu tyčiojas nežinia,
Vis širdis viena, ilgesio pilna,
Skausmo kupina, pasiliks jauna!

O jeigu kartais po daugio metų,
Sueisim vėl, mieli draugai,
Tai mūsų gretos jau bus prarėtę
Ir pasikeitę mūs veidai,
Bet širdis viena, ilgesio pilna,
Skausmo kupina, pasiliks jauna!

Villefranche sur Mer, 1945.5.3

*) Žiūr. ištrauką šio LD nr. 9 puslapyje.

Jonas Aistis POEZIJ A

PEIZAŽAS

Laukas, kelias, pieva, kryžius,
Šilo juosta mėlyna,
Debesėlių tankus išas
Ir gaudi gaudi daina.

Bėga kelias, ir berželiai
Linksta vėjo pučiami;
Samanotas stogas žalias
Ir šuns balsas prietemy.

O toliau — paskendęs kaimas,
Tik žirgeliai tarp klevų —
Šlama liepos tokia laime,
Toku liūdesiu savu.

Tik sukrykš, lyg gervė, svirtis,
Sušlamės daina klevuos...
Gera čia gyvent ir mirti!
Gera vargt čia Lietuvoj!..

PASTORALĖ

O Viešpatie, koks vakaras, koks nerimas,
Koks sielvartas mane apėmęs!
Toli balti laivai liūliavo mariomis —
Balti, kaip baltos chrizantemos.

O saulė leidosi balta, pailsusi:
Ji leidos nežinion į rūką tirštą —
Mačiau, sutasė spindulius konvulsijos,
Mačiau ir vakarą, kaip žmogų, mirštant.

Užgeso varpo aidas klonyje...
Skambėjo kažin kas, lyg piemenų rageliai...
Tai vakaras ir tai tikra agonija,
Tai galas kažkokios gaudingos pastoralės.

Už šilo spinduliai nusilpo bekyšodami
Ir, tartum skęstančio ranka, paniro.
Ir medžiai, žermenų giesmės giedodami,
Pravirko, ir, lyg vargonai, gaudė girios...

Kaunas, 1933.10.10

NAKTIS

O kaip tavęs man neminėti!
O kaip tavęs man nekartot!
Žiogeliai šoko menueta
Tąakt, kaip tūkstantį naktų...

O buvo vaiskus baltas mėnuo...
O buvo debesys balti...
Aidėjo pamirštu refrenu
Pasikartojusi naktis.

Girdžiu seniai girdėtus žodžius,
Girdėtą balsą vėl girdžiu,
Ir viską — svirtį, liepą, sodžių
Ir skardžiai giedančius gaidžius.

Juk tu mirei, juk tu atgijus?
Juk tu gyva, juk ne sapne!
Argi, įbedus kalaviją,
Apleisi vėliakos mane?

Tai sapnuosis man serbentų
Nusvirus kekė kruvina,
Ir vėl matysiu žvaigždę krintant —
Nukris kaip ašara viena.

Žiogeliai šoka menueta
Šiąnakt, kaip tūkstantį naktų.
O kaip tavęs man neminėti?
O kaip tavęs man nekartot?..

Kaunas, 1933.11.9

MAL DU PAYS

Kada ima per Mušrotą spinduliai švaistytis
Ir sužydi kalnai kruvini,
Tu Monblanu ir Beldonės grandimi dantytą
Pas mane kas vakaras eini.

Tu eini gražiai, ir pilnatį paėmus rankon,
Šėmą šiaurės vėsumą neši —
Sudreba skliautai ir žvaigždės pusiausvyros
Rods, susverdi visatos ašis /netenka,

Aš matau, kaip tu žengi viršum visų viršūnių
Ir viršum pasaulio šio plataus:
Mėnesiena, žvaigždės, tartum pieva ir ramu-
Ir tave ja brendančių matau. /nės,

Iš miglų, iš pasakų, iš senų senų legendų
Tavo laimės poringę pinu.
Tau, žinau, nūnai varge ir ūkanoj paskendus,
Laukt pabosta giedresnių dienų...

Man iš tolo matos, o kaip tu graži iš tolo —
Nai tokios neteko dar matyt!..
Ašara ištrykšta, juokias vakaras, upeliai,
Tau iš rankų sprūsta pilnatis. /olos—

Ir aš lieku vienas... o tavęs nė aido...
O tave gal skriaudžia, skriaudžia ten visi?!
Vakaras nuėjo, užsidengęs veidą —
Likom: aš, naktis ir ilgesys.

Grenoblis, 1937.2.3

ŠV. SEBASTIJONAS

Pakeldamas akis aukštyn drebėjau,
Kad nepalaužtų valios man kančia —
Ismigo štai pirmoji vylyčia
Ir nerimas, O Viešpatie, praėjo.

Kaip miela — lyg šilti lašai lašėja...
Lyg sąla sąnariai... Kaip gera čia
Man laukt, matyt su šypsena skaičia
Ateinantį iš tolo Atpirkėją.

Garbė ir šlovė Tau, o Visagali!
Maniau, kad reiks įtempti valią,
Bet štai Tu Pats manęs pi ateini...

O kiek šviesos! Net man akis gadina...
Švelnaus skambėjimo skliautai pilni...
Tik svyra jau galva, sunki kaip švinas...

Grenoblis, 1941.4.8

KARALIAUS ŠUO

Numirė karaliaus šuo — šunelis geras
Geriausias iš šunų...
Ir sušaukė karalius visą dvarą
Ant šunio šermenų.

Markizai, freilinos, baronai, grafai,
Ir daug kareivių, daug tarnų
Karaliui meilinos pas šunio kapą,
Geriausio iš šunų...

Karaliui ašara nukrito ant to kapo,
Geriausio iš šunų —
Nukrito freilinių, baronų, grafų,
Nukrito ir tarnų...

O juokdarys tik juokino karalių: —
Turi, karaliau, daug šunų,
Bet kur tu rasi kitą tokį šunelį,
Geriausią iš šunų?

Užsirūstino karalius ir jo visas dvaras —
Iš tiek dvariškių, tiek tarnų!..
Pakorė juokdary, kad šmeižė šunį gerą,
Geriausią iš šunų...

Kaunas, 1928.5.6

RYTYS

Paskutinį, saldų snūdį snaudė rytas —
Nei žolytė, nei lapelis nejudėjo —
Vortinkliukuose raselės apvalytės
Gijoles įtempusios vos bekabėjo...

O kažkur vanduo, šnekus neišpasakytai,
Nepaliaujamai užklakdamas klegėjo,
Ir sula, lyg skrupulingai atskaityti
Laiką, abejojančiais lašais lašėjo...

Tik staiga šaumus Rytys rūščiai nukaitęs
Ant viršukalnės staigios užjojo raitas
Ir, žąslais tramdydamas neramų širmį,

Pasistiepęs apsižvalgė visu pirmu
Ir savęsp įtraukęs orą ėmė pūsti —
Nenorom pradėjo visa žemėj busti...

Villefranche sur Mer, 1942.9.14

VAI, NEDVELK

Vai nedvelk, nedvelk, vėjeli,
Vyšnių žiede, vai, nešerk,
Ir nukrėsdamas žiedelį
Mano džiaugsmo neprikelk...

Vai, nejudinki lapelių,
Te šis vakaras kvapnus,
Kaip auksas, į dangų kelia
Mano džiaugsmą ir sapnus...

Te balta, šalta, bejausmė
Nusišypso pilnatis —
Teužmiega mano džiaugsmas,
Teužmiega ši naktis...

Thompson, 1946.3.7

"KAIP KŪDIKIO JUOKAS, KAIP RASA..."

Ben. Babrauskas, Cicero, Illinois

Jų yra penketas. Didžiųjų mūsų poetų. Tai Donelaitis, Maiironis, Putinas, Brazdžionis ir Aistis. Nė vienas jų, aišku, nėra visai didžiausias, užtat kiekvienas jų yra savaip didžiausias. Su nieku nepalyginamas, su kitu nesulyginamas.

Esame laimingiausia karta tie, kurie net keturis jų turėjome progos girdėti, matyti ir pažinti. Tai buvo auksiniai mūsų tautos ir lietuviško žodžio metai. Ne tiek graudu, kad šiandien jų beliko du, kiek sunku pagalvojus, kiek dešimtmečių dar reikės laukti tokio, kuris, kaip šeštasis, prisidės prie to penketo.

Nežinau, ar Maiironis spėjo pažinti Jono Aisčio, tada Kossu-Aleksandravičiaus, poeziją, bet Vaižgantas buvo sužavėtas pirmąją jo poezijos knygą, pasirodžiusią 1932 metais, ir tuoju džiaugsmu bandė pasidalyti su Adomu Jakštu. Tačiau šis kritikas veteranas, permetęs kelis naujo poeto eilėraščius, tučtuojau knygelę grąžino atgalios kauninkui. Jakštui pritrūko kategorijos, kurio jis būtų galėjęs priskirti Aisčio poeziją. Jeigu tai būtų buvę futuristiškai modernu, Jakštas būtų bėgint davęs poetui pylos, kaip jis jos negailėjo keturvėjininkams. Jeigu tai būtų buvę klasiška, būtų priėmęs su entuziazmu. Tačiau tieji eilėraščiai buvo lygiai modernūs, kaip ir klasiški: Binkio žodžiais tariant, "bent kiek naujoviškai parašyti."

Kurie prisimename anų laikų spaudą, žinome gerai, jog Aisčio pirmoji knyga viešai toli gražu nebuvo taip išaukštinta, kaip kad šiandien daugelis nežinančių šitaip galvoja. Jos, žinoma, tiek nepuolė, kiek prieš metus išėjusi Brezdžionio "Amžiną žydą": greičiau sąmoningai buvo laikomasi rezervuotai, sąmoningai buvo vengiama vertinti. Ir poezijos skaitytojų ar bent pirkėjų 1932 m. dar buvo tiek nedaug, jog 500 egz. užteko 5 metams: kai 1938 m. sausio mėn. Aisčiui buvo paskirta už jo ketvirtąją poezijos knygą aukščiausioji valstybinė premija, knygų rinkoje dar galėjai gauti ir aną pirmąją.

Tačiau didelė rašytojų dauguma žinojo, jog čia atėjo naujas žmogus, kuriam matuoti tiesiog dar trūko mato. Ir kai 1932 m. rudenį Šeinius perdavė Liet. Rašytojų Dr-jos vairą Vaižgantui ir kai pasirodė spaudoje tos antrosios valdybos nuotrauka, niekas nesistebėjo, kad Aistis buvo pa-

statytas centre, o pirmininkas Vaižgantas su vicepirm. Putinu sėdėjo viename jo šone, kiti du valdybos nariai kitame.

Užtai vienas žmogus dar 1929 m. drįso iškelti tą naująjį poetą taip, kaip niekas kitas nebuvo iškeltas. Tai buvo giliausias mūsų literatūros kritikas, kuriam tokio titulo tuo metu, žinoma, viešai irgi niekas negalėjo pripažinti vien dėl to, kad tai buvo dar dvidešimties nesukakęs antrametis studentas. Čia kalbama apie Petrą Juodelį, kuris 1929 m. pavasarį išleido žurnalą "Piūvį" ir jame ypatingu būdu iškėlė plačiau niekam negirdėtą poetą, dargi kiek keistoko vardo, ar, tikriaus, priedvardžio, būtent Kossu-Aleksandravičių. Kadangi Kossu eilėraščių čia buvo sudėta toks didelis pluoštas ir jiems buvo skirta pirmieji žurnalo puslapiai tuojau po programinio paties P. Juodelio straipsnio "Laiškas p. Kiršai", o jau plačiai pagarsėjusiam poetui Antanui Miškinui paskirtas vos vienas puslapis užpakaly Kossu, — visa tai turėjo be žodžių sakyti, jog Miškinis tylaikytinas Kossu (Aisčio) šešėliu. Tų pačių metų rudenį išleistame antrajame "Piūvio" numeryje P. Juodelis "pasiteisindamas" pareiškė idėjęs tiek daug Kossu eilėraščių, kadangi jis jam numatęs didelę ateitį. Joks kito kritiko tartas superlatyvas nebūtų turėjęs tiek svorio, kiek tie šaltai atseikėti Juodelio žodžiai, Juodelio, kuris keliais straipsniais jau buvo spėjęs supurtinti mūsų literatūros vertintojus.

Ar bereikia sakyti, jog ir pats "Piūvis" kukliu 450 egz. tiražu platesnei visuomenei daug įtakos negalėjo padaryti, vis dėlto Juodelis gudriu žingsniu sugebėjo pakelti jo reikšmę visuomenės akyse, antrajame nr. patelkdamas bendradarbiais keletą tūzų: Krėvę, Sruogą, Kiršą. Nors Krėvė tepasirodė čia vos su špyginiu, gal tik pusės puslapio, straipsniukščių "Kas skaitoma", Sruogos vėl kokia smulki apžvalgėlė, tačiau to užteko, kad ta antrąjį "Piūvio" nr. oficiozas "Lietuvos Aidas" sutiko kaip itin "sustiprėjusį ir surimtėjusį", kadangi jame rašo minėtieji didžiūnai... Žinoma, "Piūvio" stuburas buvo ir liko Juodelis su Aisčiu.

O kai dar ir po metų mūsų "kritikų karalius" E. Radzikauskas savo straipsniu serijoje "Dėl tariamojo mūsų literatūros krizio", gindamas savąją kartą ir puldamas jaunosius kritikus, "Meno kultūroje" 1930, nr. 5 už-

kabino "Piūvį" ("Ivairūs butaforiškujų, nė jokiai rimtesnei operacijai netinkančių, skalpelių "Piūviai"... itin drąsiai ir pasiskondėdami šūkalauja apie lietuviškosios literatūros "krizę"), — P. Juodelis jau nebe "Piūvyje", bet "rimtame" žurnale "Gaisuose" (1930, nr. 9-10) pasistengė galutinai atsiskaityti su Liudo Giros tipo literatūros patriotizmo samprata (jo straipsnis pavadin-tas: "Permanentinis krizis").

Jonas Aistis Juodelio neapvylė. Nuo 1932 m. kone kasmet pasirodė naujoje knygoje žengė vis tolyn ir gilyn, taip kad kiekvieną jo naują knygą imant tau ranka drebedavo ir kvapą beskaitant atimdavo: toks šiurpiai kraupus, toks lyriškas ir ištekin-tas buvo žodis. Ir jau 1937 m. kiekvienam buvo aišku jog lyriškesnės ir romantiškesnės, intymesnės ir graudesnės poezijos už Aisčio nerasi visoje mūsų raš-tijoje.

O galgi aš ir nevisai teisus? Kaip tam Bernad Shaw, visai teatro publikai keliant ovacijas, vienas individas "galiorkoj" su-manė švilptelti (ir jam, žinoma, samojingasis menininkas bėgint atsilepė: Aš irgi sutinku su ta-vim, bet ką gi mudu padarysime prieš visą sale...), — taip ir pvz. mano gerasis bičiulis Stasys Anglickis tiek negalėjo pakęsti Aisčio lyriškumo, kad man bene 1937 m. prisipykęs įrodinėjo, jog jis turįs Šiaulių gimnazijoje bent penkis savo mokinius literatus, kurie rašą neblogesnius eilėraš-čius už Aistį.

Aistis sąmoningai (aišku, ne tyčia!) pats sau daug priešų prisidarė savo straipsniais, kurie, reikia ir nūnai pripažinti, savo lyriškumu bei ironija neturėjo sau lygiu. Tais straipsniais, skelbtais "Naujoje Romuvoje" ir "Literatūros Naujienose" poetas kovojo prieš ivairius literatūros ir tautos kenkėjus. Kalbininkai, anot jo, visokiais niekais vertėsi, užnot paskubine leisti lietuvių kalbos žodyną. Ir kai to vis ne-išleidžiamo žodyno redaktorius Balčikonis, poeto Kossu supykin-tas, pasiuntė į poeto tėviškę "ekspediciją" surinkti žinių apie "Kossu" vardo kilmę ir nudžiug-es paskelbė tos "ekspedicijos duomenis", jog Kossu tėvą, iš tikro, žmonės vadina Kuosa, po-etas atsakė profesoriumi tokiu sti-lingu ir, žinoma, lyrišku, o kartu kandžiu straipsniu, kokio mūsų literatūroje niekas nėra parašęs. Čia poetas, išjuokęs profesoriaus ekspediciją į Rumšiškės, išaiški-no, jog "Kossu" varde esą įam-žinti visų jo mylimųjų vardai (pirma buvusi Katriutė, antra Onutė, trečia Stasė ar Sofija, o paskutinė Uršulė — jų visų vardų

pirmosios raidės ir sudarą KOS-SU), net ir tas brūkšnelis tarp Kossu ir Aleksandravičiaus esąs didžiai reikšmingas: jis esąs rei-kalingas atžymėti poeto pirma-jam parašytam eilėraščiui... "A-leksandravičius" turi 16 raidžių, "Kossu" 5, o brūkšnelis reiškias pusę raidės, taigi iš viso 21 ir pusė — tiek metų poetas kaip tik turėjęs, kai parašęs pirmąjį eilė-raštį.

Iš tikrųjų, man regis, poetas norėjo ne pulti ką, tik siekti ge-resnio. Taigi iš esmės jis norėjo patį dalyką ginti. Net ir rašyto-jus, žinoma: "Klesti karaimai ir teatras, klesti čigonai ir meno mokykla, klesti likusios mažumos ir universitetas, o tik vieni rašy-tojai sugrūsti į getą... Yra mūsų-se rašytojų visas legijonas, bet vieni kuklūs, kiti kairūs, o treči prie fanaberijos. Tos trys dory-bės yra destruktivios..." ("J. K.-A., "Literatūros Naujienos", 1934 X.15)

Kai apie 1938 m. nebebuvo įmanoma Aisčio poezijoje rasti nieko peiktino, tai kai kieno jis sumanvta bent pesimistu, "liūd-no veido ritieriu", praminti (lyg tai nuo to jo poezijos svoris su-mažėtų!). Į tai pats poetas viena-me laiške atsako: "Visi kaip į bugną muša — liūdnas (pesimis-tas), o man priešingai atrodo, kad mano žodyje pirmukart mū-suose taip suskamba džiaugsmas, o tyras, kaip kūdikio juokas, kaip rasa..." ("Dienovidis, 1938, nr. 2, 64 psl.)

Aš pats, žinoma, nesu buvęs tarpe tų, kurie Aistį panoro pe-simistu pavadinti, bet kad io ly-rika daugiau pasirodo graudi, tai neabejotina. Tačiau gaudumas dar nereiškia pesimizmo.

Kad Aistis iškėlė mūsų poezi-ją į nebūtas aukštybes, įrodinėti nūnai būtų juokinga. O jis tai nadarė ne lengva ranka: jis kalė, kaip kadaise Vaičiulaitis vra na-sakes, poezijos žodžius auksaka-lio kruopštumu. Jis, io paties žo-džiais tariant, traukė isitempes, kaip tas io žyginis arklys, vežąs karaliui paštą:

*O taip neriuos, neriuos
kaip žuginis arklys,
Kaip žyginis arklys,
vežąs karaliui paštą.*

1967.XI.28

Čikaga.

"GARBĖ TAU, KAD ATVĖREI KNYGĄ!.."

Akademija Lietuvos mokytojo garbei

Lietuvio mokytojo pagerbimas, įvykęs š. m. rugsėjo 17 d. Detroite, praėjo iškilmingai ir pagarbioje dvasioje. Šv. Antano parap. bažnyčioje vysk. V. Brizgys atnašavo šv. Mišias ir pasakė pritaikytą pamokslą. Bažnyčia buvo pilna žmonių. Vyskupą pasitiko ir išlydėjo jaunimo — skautų ir ateitininkų — išrikiuotos grandys. Organizacijos pamaldose dalyvavo su vėliavomis.

Po pamaldų žmonės rinkosi į Lietuvių Namus — mokytojui pagerbti akademijon. Rengėjų vardu akademijos atidaromąją kalbą pasakė pirm. A. Musteikis. Sveikino ALTS-gos c. v. pirm. T. Blinstrubas, JAV LB c. v. pirm. J. Jasaitis, JAV LB Švietimo Tarybos pirm. J. Ignatonis; raštu sveikino Lietuvos Atstovas J. Kajeckas, Vliko pirm. J. K. Valiūnas, L. Rašytojų

ALT S-gos Detroito skyriaus valdyba, surengusi lietuvio mokytojo pagerbimą. Iš kairės: sėdi Alf. Gilvydis, vicepirm., Antanas Musteikis, pirm., Jonas Švoba, išd.; stovi: Jons Gaižutis, narys, V. Vaičiūnas, sekretorius. Executive committee of Detroit's Lithuanian Council which has sponsored a testimonial in honor of the Lithuanian Teacher.

Foto J Gaižutis

Mokytojo pagerbimo akademijos metu garbės prezidiumas. Iš kairės: sveikinimo žodį sako ALTS-gos pirm. T. Blinstrubas, S. Rūkienė, mokytoja, Sibiro tremtinė, dr. Br. Gruzdienė, kantatos mecenatė, St. Barzdukas, PLB vicepirmininkas, dr. B. Girniuvienė, kantatos mecenatė, PLB pirm. J. J. Bačiūnas, vysk. V. Brizgys, JAV LB pirm. J. Jasaitis, JAV LB švietimo tarybos pirm. pirm. J. Ignatonis. (Nuotraukoje nėra Pr. Zarankos)

Foto J Gaižutis

Kompozitorius Bronius Budriūnas, Los Angeles, Calif. perrašo naujai sukurta kantatą mokytojo garbei — Lietuvos šviesos keliu.

Kantatos tekstas Bern. Brazdžionio. Kantata susideda iš kelių savaimingų ir atbaigtų solo ir chorinių dalių kurios galima dainuoti ir atskirai, kaip savarankūs išbaigti kūriniai. Apimdama Lietuvos švietimo ir laisvės idėjos kelią, kantata tinka atlikti jubiliejiniais Lietuvos Nepriklausomybės metais. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vald. pirm. J. Bačiūnas ją yra pažadėjęs išleisti, kad kuo didesnis skaičius solistų ją galėtų pasinaudoti.

Composer B. Budriūnas, Los Angeles, California, reviewing his new cantata dedicated to the Lithuanian Teacher.

Dr-jos pirm. A. Baronas, gen. konsulas P. Daužvardis.

Savo žodyje pirm. A. Musteikis, tarp kitko, kalbėjo:

"Šioje šventėje susirinkome pagerbti mūsų ir mūsų vaikų mokytojus. Mokytojus, kurie nešė ir dabar tebeneša tautinės ir dvasinės kultūros žiburį... Čionai susirinkę į Lietuvių Namų pastogę, nuklystame į Lietuvos kaimą, į miestelį, kur lietuvis mokytojas mokė mus ir jaunąją kartą mylėti savo artimą, būti geru krikščionimi, geru savo tėvynės mylėtoju.

Kas buvo pirmasis Lietuvoje mokytojas ir kada jis pradėjo savo darbą, mes tikslų duomenų neturime. Apie XIV amžiaus pabaigą, sakoma, jau buvęs mokytojas, bet dar nekalbėjęs lietuviškai. Tik XVI a. jau minima keliolika mokytojų Lie-

tuvoje, ir, sakoma, jog jie kalbėję ir mokę jau lietuviškai.

Lietuvis mokytojas yra dviasmėnė asmenybė: jis ne tik moko, bet ir auklėja. Mokytojas yra tautiškai krikščioniškos kultūros ugdytojas, socialinės ir ūkinės pažangos pertiekėjas, o šiandien — šalia tėvų — svarbiausias lietuviybės skiepytojas..."

J. Bačiūnas savo židyje tarė:

"Už mane, ūkininką, Jūs geriau žinote, kokia pastarojo šimtmečio bėgyje buvo ilealistiškai poetiška lietuvių mokytojo tradicija. Senais nelaisvės metais — mamytė prie ratelio, mokanti savo sūnelį skaičiuoti, garsūs pasišventėliai kaimo "daraktoriai", o tautai nepriklausomybę atgavus, plati kaip Nemunas jaunųjų mokytojų srovė, kurie visuose laipsniuose ruošė mūsų jaunimą laisvo tautinio gyvenimo dabarčiai ir ateičiai..."

Apie mokytojo vaidmenį senaisiais laikais, rusų valdžioje, o pasakui nepriklausomybės metais ir vėliau sunkiaisiais naujų okupacijų laikais, palaikiusį tautos sąmonę, skaitė paskaitą S. Barzdukas; S. Rūkienė, davė švietimo vaizdą pavergoje Lietuvoje.

Meninėje dalyje buvo paskaityta kantatos mokytojo garbei tekstas (choro įdainavimo nespėta užrekorduoti). Tekstą skaitė mok. St. Kaulienė. Pristatytos kantatos (muzikinės dalies) mecenatės. PLB pirm. J. Bačiūnas pažadėjo kantatą išleisti.

Po oficialios dalies Pr. Zaranka padainavo keletą liaudies dainų, kuriuos gerai nuteikė susirinkusius.

Akademija baigta Tautos himnu. Tai buvo retas minėjimas, bet svarus bendruomenės gyvenime.

a. m.

PAMINKLAS DAILININKUI PAULIUI AUGIUI

Monumentalinės jo kūrybos knygos išleidimo proga

Neseniai išėjo iš spaudos didžiulė dailininko Pauliaus Augiaus kūrybos monografija. Knyga 11x14 c dydžio, turi LXXX ir 284 puslapius; atspausa puikiam dviejų rūšių popieriuje, įrišta, kietais viršeliais, su popieriniu aplanku, papuoštu P. Augiaus grafiniu darbu (Viena, ko norėtusi tokiam liuksusiam leidiniui, tai celuloidinio aplanko). Monografiją spaudai parengė A. Kurauskas ir Vytautas Saulius, išleido dailininko Augiaus žmona Danutė Lipčūtė-Augienė. Knyga kainuoja \$17.50.

Tai, be abejo, yra didžiausia ir gražiausia išleista iš visų iki šiol pasirodžiusių lietuvių dailininkų monografių tiek Lietuvoje, tiek laisvajame pasaulyje. Ji prilygsta, žymiųjų pasaulinio masto dailininkų monografinėms knygoms, o daugelį jų kai kuriais atžvilgiais ir toli pralenkia.

Dail. P. Augiaus (1909-1960) biografiją rašo dail. Telesforas Va-

lius. Apie Augiaus kūrybą rašo dail. A. Kurauskas, duodamas naujosios XX a. dailės panoramą, kartu nužymėdamas ir P. A. ieškojimus ir pasiekimus, mokyklą, įtakas ir darbų techniką, stilių ir apskritai jo įnašą į lietuvių dailės meną.

Abu straipsniai, taip pat ir kiti tekstai spausdinami dviem — lietuvių ir anglų kalbomis.

Knygoje P. Augiaus darbai sudėti chronologine tvarka ir tatau leidžia stebėti dailininko reiškimąsi — augimą ir brandimą, ieškojimus bei stiliaus variacijas. Priešlapiai bei tekstai iliustruoti atskirais grafikos škieciniais darbais.

P. Augius, kaip niekas kitas, yra ėmėsis didelių ciklų, įvairių literatūros veikalų iliustravimo: Žemaitės Kurmelio, Valančiaus Žemaičių vestuvių, Eglės, žalčių karalienės ir Žalčio pasakos, Orintaitės poemos Vilgailės, Mačernio Poezijos, paties sudarytos „Žemaičių simfonijos“ didesni ar mažesni ciklai at-

PAULIUS AUGIUS Iliustracija pasakai „Eglė žalčių karalienė“
Illustration for the folk tale “Fir, Queen of the Serpents”

PAULIUS AUGIUS

Iš „Žemaitijos simfonijos“ ciklo. Medžio raižinys
From the cycle symphony of the Lowlands (Žemaičiai, Lithuania)

PAULIUS AUGIUS Iliustracija pasakai „Eglė žalčių karalienė“
Illustration from “Fir, Queen of the Serpents”, wood carving

LIETUVIŲ DIENOS, 1967, LAPKRITIS

siskleidžia didžiuliais dailininko užsimojimais, energija ir darbštumu.

Išaugęs iš lietuvių liaudies (ypač žemaičių) grafikos ir apskritai liaudies meno šaknų, po studijų Paryžiuje ir po betarpiško susipažinimo su moderniąja Europos grafika, P. Augius nepameta lietuviškos dvasios, stilių praturtina naujais niuansais, duoda jam stipresnio estetinio efekto, laisvumo; išauga į vieną originaliausių ir stipriausių nepriklausomos Lietuvos dailininkų. r. n.

A. KURAUSKAS:
(Iš P. Augiaus kūrybos aptairimo)

“Iš tikrųjų, Augius gimė Paryžiuje. Medžiaga, kurioje realizuos savo pasaulį, pasirinkęs Lietuvoje, Paulius Augius, atvykęs į Paryžių, nebesprendė klausimo **ka** jis turės daryti, bet ieškojo atsakymo į klausimą **kaip**, t. y. į problemą, kuri sprendžiama tik tuomet, kai atsakymas į pirmąjį klausimą žinomas.

Į Paryžių Paulius Augius atsivežė ir nenykstantį žemaitijos peizažą. Jis sukuria savo garsiąją **Malda**, savo trade mark...

Nauja akimi Paulius Augius Paryžiuje praregi senus šimtmečių mažai paliestus Žemaitijos bažnytkaimius, panteistiškai nusiteikusius Žemaitijos žmones, jos mistiškas kapines, laiko nepažįstantį ir jo nepaliestą gamtovaizdį. Jis turi tiek daug naujo pasakyti, kad jo medžio raižiniai tarytum visai nepažįsta kalto sunkenybių...

PAULIUS AUGIUS
Malda / Prayer

Augius tuo laiku jau buvo susipažinęs su akspresionistais ir jų palikimą supratęs. Išlikę juodraščiai, škiečiai, užrašai ir pastabos rodo, kad Ecole de Paris Pauliui Augiui davė tradicinio formos puoselėjimo ir struktūros supratimo pagrindus, tačiau naujus registrus Augiui atvėrė ekspresionizmas — jame atpažino judesio, linijos, masės ir, svarbiausia, sąmoninio vaizdo jėgą. Iš trijų komponentų sudarytoje **Maldos** — dvi moterys, žemaitiška varpinė, išsklaidytas fonas — nebėra grožėjimosi barokine tekstūra, gudriai užslėptų kalto brūkšnių, sidabrinių, smulkių štrichais

niuansuotų plokštumų lėkšto dekoratyviškumo; piešinio brūkšnys stambus, primityvus, tiesioginis, be įmantrumo; juodų ir baltų dėmių išdėstymas nelauktas, sąmoningai neišskaitomas, o pati visuma telkiama į tarpusavę abstrakčiųjų elementų darną; išryškinami tik tie pagrindiniai daiktų pavidalai, kurie būtini minčiai atpažinti. Tai išbaigta bedaidė kompozicija, turtinga ir iškalbi šiame miniatiūriniame pasaulyje. Vešli ir nuo realybės attraukta **Maldos** tekstūra kaip tik ir duoda šiam darbu tragiško šiurkštumo, rustikos, begaliniai slepiama. Nukelta į 17 psl.

14

LIETUVIŲ DIENOS, 1967, LAPKRITIS

KATALIKŲ IDĖJINĖS IR ORGANIZACINĖS GAIRĖS

A. L. R. Katalikų Federacijos Tarybos suvažiavimas

Katalikų pasauliečių ir dvasiškių centrinės organizacijos, vienuolijos ir laikraščių redakcijos pasiuntė gausų per 60 atstovų skaičių į Lietuvių Romos Katalikų Federacijos Tarybos suvažiavimą, įvykusį š. m. spalio 14 d. Šv. Kryžiaus parapijos salėje, Chicagoje, Illinois.

Kat. Federacijos pirm. Kazys Kleiza pabrėžė, kad Vatikano II susirinkimas jau turi geros įtakos į lietuvių katalikų atsinaujinimą ir todėl aktyvumo šviesoje reikia spręsti lietuvių kataliko, organizacijų, parapijų, jaunimo ir mokyklų problemas.

Į prezidiumą išrinkti: J. Švedas, P. Narutis ir stud. R. Sakadolskis; sekretoriata sudarė: E. Pakalniškienė, A. Kižienė ir stud. D. Tamulionytė.

Aktualiuosius pranešimus padarė: vysk. V. Brizgys, liedsdamas atsinaujinimo galimybes, kun. Pr. Garšva — apie "Lietuvių katalikų parapijų ateitį", pirm. K. Kleiza kalbėjo tema "Lietuvių katalikų tarpkontinentinis organizacinis apsijungimas", dr. J. Meškauskas — "Lietuvių katalikų pasauliečių veikla", kun. K. Trimakas — "Idėjinės ir organizacinės gairės".

Prelegentai pabėrė eilę išstudijuotų minčių, kurių dalis atremta į gyvenimo realybę, gi kita dalis reikalinga dar įgyvendinti pritaikyti gyvenamajam momentui bei ateičiai. Daugelis tų minčių tik ir laukia progos išeiti į gyvenimą — o jas ten išnešti gali tik katalikų vada, Federacijos skyriai, kurių, kai kurių, deja, visa veikla tepasireiškia tik vienu per metus surengiamu Kristaus Karaliaus šventės minėjimu.

Diskusijose, svarstymuose dalyvavo didelė atstovų dalis, drąsiai, su atvira širdimi ir išmintimi, paliesdami nemažai opių lietuvių katalikų ir jų instancių reikalų; neaplenkta persekiojamos Lietuvos ir atsinaujinačios Bažnyčios problemų.

ALRK Federacijos Tarybos suvažiavime spalio 14 d. dalyvavę Federacijos valdybos nariai ir viešnios. Iš kairės (sėdi): sekr. M. Remienė, Viešnios V. Kleivienė ir M. Rudienė, vicepirm. A. Rudis, pirm. K. Kleiza, dvasios vadas prel. I. Albavičius, viešnia J. Damušienė; stovi: išd. A. Dzironas, vicepirm. dr. J. Meškauskas, vicepirm. dr. A. Damušis, inform. dir. kun. Pr. Garšva, laisvinimo dir. L. Šimutis, organiz. dir. kun. K. Trimakas.

Executive Board members of the American Lithuanian Roman Catholic Federation and guests during the Council's convention, in Chicago.

Nutarimų komisiją sudarė kun. V. Bagdanavičius, jur. A. Repšys, ir stud. V. Valaitis. Suvažiavimo nutarimai liečia:

gyvą reikalą lietuviams išgilinti į Vatikano II susirinkimo dekretus; visiems įsijungti į liet. katalikų parapijas ir jose aktyviai veikti, organizuoti lietuviškas pamaldas, eiti prie suorganizavimo pasaulio lietuvių katalikų centro ir, jei galima, Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakties proga sušaukti pirmąjį pasaulio lietuvių katalikų suvažiavimą;

jungti jaunimą į katalikišką veiklą, organizuoti jaunimo žygį pas Popiežių ir į pasaulio opinią dėl religijos persekiojimo Lietuvoje; susirūpinti besireiškiančia įvairiomis formomis bedievybe ir ją sutikti pozityviu Dievo liudijimu; šiam uždaviniui nevengti katalikams dirbti kartu su broliais lietuvišiais protestantais;

liet. katalikų mokyklose turėti lietuvių k. pamokas, giedoti lietuviškas giesmes, ir bendrai visiems liet. katalikams įsijungti į liet. katalikų organizacijas ir įkurti lietuvių katalikų religinį - pastoracinį centrą Jungtinėse Amerikos Valstybėse;

siūlo Chicago ir Rytų apygardų valdyboms, bendradarbiaujant su studijine organizacine komisija, šių metų veiklos bėgyje suorganizuoti aktyviųjų katalikų — esamų ir būsimų ALRK Federacijos skyrių vadovų susitelkimo savaitgalį — veiklos kursus.

Pilnas nutarimų tekstas bus paskelbtas spaudoje; bet jie popieriuje tik ir liks, jei nebus atkreiptas į juos praktiškas dėmesys. Federacijos skyriai ir čia turėtų daugiau pajudėti, pasistengti, kad katalikiškos organizacijos bei jų nariai nebūtų tik sąrašų numeriai, bet kad būtų gyvoji gyvenimo druska, sulaikinti ji nuo gedimo.

Ant. S-kas

ALRK Federacijos Tarybos suvažiavime š. m. spalio 14 d. Chicagoje, Ill., Federacijos pirm. K. Kleiza daro pranešimą; toliau suvažiavimo prezidiumas: stud. R. Sakadolskis, P. Narutis ir J. Švedas.

Abi foto V. Noreikos

Čekoslovakų biuletenis apie Lietuvą

Anglų kalba leidžiamas čekoslovakų biuletenis **The Ambassador** jau ne vieną kartą labai palankiai atsiliepė apie Lietuvą ir lietuvių laisvės kovą.

Pastarajame numeryje taip pat nemaža vietos skirta lietuvių reikalams. Šiuo kartu ne tik ištisai persispausdino Dallas, Texas, radijo programos kalbą apie Lietuvos laisvės kovą, bet taip pat įsidėjo Lietuvos konsulos Los Angelėse J. Bielskio kalbą, pasakytą Baltijos laisvės susirinkime Los Angeles š. m. birželio 11 d. Šalia to biuletenis įsidėjo kelias trumpesnes žinutes.

Biuletinį leidžia Čekoslovakų Krikščionių Demokratų Sąjūdis egzilyje su centrais Muenchene ir New Yorke bei atstovais kituose miestuose. Biuletenis leidžiamas dideliu tiražu ir siuntinėjamas amerikiečių spaudai, įtakingiems politikos, kultūros, švietimo darbuotojams, bibliotekoms ir panašioms įstaigoms. (KDI)

Gen. St. Raštikis

KOVOSE DĖL LIETUVOS

Buvusio Lietuvos Kariuomenės vado atsiminimai. I tomas: Gyvenimo audrose (vaikystė ir jaunystė); Kariuomenės vadovybėje. 704 psl.

II tomas: Okupantų priespaudoje; Sudužusio laivo keliais (Vokietijoje ir JAV). 688 psl.

Abu tomai gausiai iliustruoti re-tomis fotografijomis.

Pirmas tomas išparduotas; II tomo nedidelis egz. skaičius dar yra likęs. Kietais viršeliais — \$7.00, minkštais — \$6.50.

Mykolas Biržiška

TAUTOS KELIAS

Lietuvos Nepriklausomybės akto signataro atsiminimai, istoriniai duomenys bei mąstymai Lietuvos klausimais. Daug faktų, datų ir vardų.

Recenzantai šią knygą yra pavadinę mažąja mūsų kultūrinio atgimimo enciklopedija. 246 psl. \$3.00

Vincas Ramonas

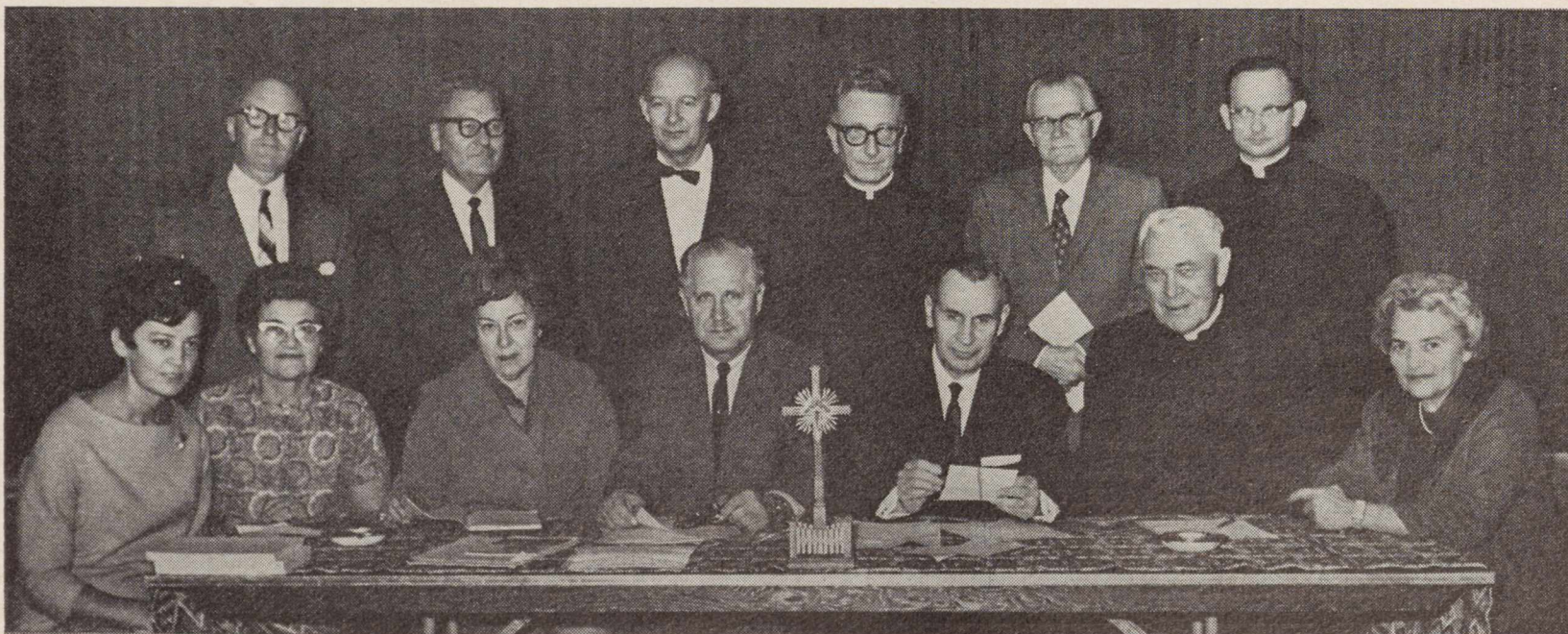
CROSSES (KRYŽIAI)

Romanas

Angliškai išvertė Milton Stark

Kaina \$4.00

Gaunama "Lietuvių Dienų" leidykloje
4364 Sunset Blvd., Los Angeles,
California 90029

Vynas iš atsiminimų rūšio

Vladas Šlaitas gyvena Londone, Anglijoje. Kaip poetas, jis jau gerai žinomas literatūros mylėtojų. Ši knygelė, pavadinta "34 eilėraščiai", yra jau šeštas jo eilėraščių rinkinys (I — Žmogiškosios psalmės, 1949, II — Ant saulėgražos vamzdžio, 1952, III — Be gimto medžio, 1962, III — Antroje pusėje, 1964, Širdies paguodai, 1965).

Šlaitas yra vienas iš lietuviškiausių mūsų poetų išeivijoje. Jo eilėraščiai skiriasi nuo kitų poezijos tuo, kad autorius viską išsako ne objektyviai, statiškai, bet grynai subjektyviai ir vaizdų pagalba. Eilėraščių turinys daugiau ar mažiau persunktas filosofinių minčių srautu. Ontologiniai ir egzistenciniai gyvenimo prasmės klausimai neduoda autoriui ramybės. Jis sprendžia juos išmintingai tarsi teologas. Užtat ir jo stilius truputį primena Šventraštį. Taip pat jis primena ir didįjį mūsų poetą Oskarą Milašį, kuris savo kūryboje lietė vienatvės, mirties, ilgesio, meilės problemas. Ne be Meilės Milašiui V. Šlaitas yra dedikavęs vieną eilėraštį.

Šlaito poezija neturi posmų, nei rimų; tik ritmą. Ji nėra dainavimas, bet kalbėjimas, pasakojimas. Ji remiasi vaizdais, kurių autorius nestokoja. Ji išpuošta originaliais palyginimais ir įvaizdžiais. Pavyzdžiui, devyniasdešimties metų senolę jis lygina su viksvos šešėliu (15 p.), arba kitą vietą sako: "Ak, šiandien skaityt egiptiečių poeziją, tai tas pat, kaip paimti ir gerti atsiminimų rūsy per keturius tūkstančius metų; išsaugotą vyną (29 p.). Dugelį Šlaito eilėraščių ir vaizdų yra taip pat nelyginant ilgų metų iš lietuviško atsiminimų rūšio paimtas vynas. Tie atsiminimai sukasi daugiausia apie pilką miestelį Ukmergę, bet Šlaito eilėraščiuose toji Ukmergė paverčiama poetiniu įvaizdžiu, bendru visiems, kas dar prisimena savo vaikystės miestelį — su vardu ar be vardo, kaip Nelės Mazalaitės "miestelis, kuris buvo mano."

Kai kur Šlaitas išeina iš savo subjektyvaus lyriko kiauto ir sako: "Reikia rašyti taip, kad kiekvienas eilėraštis būtų tolygus akmeniui, priešui daužyti" (44). Jis pats nedaug tokių "akmenų" tepaleidžia į priešą; jis veikia lyriškai gražiausi ir medituoja.

J. T.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Vladas Šlaitas, 34 eilėraščiai. 48 puslapiai. Viršelį piešė P. Jurkus. Išleido J. Kapočius, Spaudė Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė, 361 W. Broadway, so. Boston, Mass. Kaina \$1.50

Vincas Maciūnas, Pluoštas dokumentų apie Antaną Strazdą. Atspaudas iš "Aidų" 1963 m. nr. 8.9 ir 1964 m. nr. 5-6. Išleido J. Bačiūnas, Sodas, Mich. 1967 m. 138 psl

PAMINKLAS DAILININKUI...

Atkelta iš 15 psl.

giančio dangaus, nepakeliamai sunkių sodiečio rankų ir mažutėje varpinėje susigėrusio šauksmo išpuodžio. Unikumas šis darbas ir techniniu požiūriu. Skersinio piūvio medis ar nebus reikalingas tik dėl to, kad Paulius Augius apskritai pamėgo kietą, kalnu sunkiai įveikiamą paviršių? Augiaus ksilografija — paradoksalu tai ar ne — primena daugiau linoleumo negu medžio raižinį; ji išlaiko spontanišką eskizo liniją (rašalo, tušo ar pieštuko), ji nėra imituojama kalnu, atsiradę kalto rėžio savumai paliekami, eskizo šviežumas ir tiesiogiskumas nepažeidžiami. Šia prasme Paulius Augius panašus į XX amžiuje Europoje didelio respekto įgijusius medžio raižytojus japonus...

"Iš lokalinio tipo avangardisto į europinei grafikai atstovaujantį dailininką Paulių Augių iškelia 78 medžio raižinių ciklas **Žemaičių vestuvės**. Šiuo darbu jis įžengia ir į lietuvių dailiosios knygos pionierių eiles. **Žemaičių vestuvės** iš tiesų yra daugiau už eilinę meninės knygos iliustraciją; šiuo ciklu Augius sukūrė prototipą, sąvoką ir sampratą, kas yra modernioji iliustracija ir dailioji knyga: tai iliustratoriaus Augiaus **tikiu**, tai amžių, vietą, etnografines ribas peržengęs darbas — ne tik specifiškai lietuviškos tematikos ir ne dėl to, kad jį sukūrė lietuvis dailininkas: **Žemaičių vestuvės** atveria tautos ar jos individo vidų, jos vitališkumą, jos žmonių keistai maišytą prigimtį — jos archainį ir moderninį elementą universalios grafikos kalba."

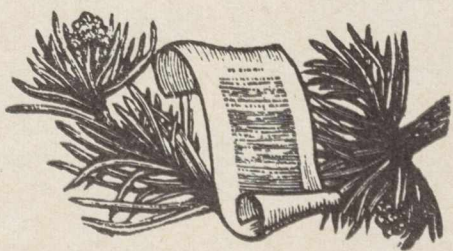
BRAZDŽIONIO RINKTINĖS POEZIJOS MECENATAMS

Rinktinei leisti komitetas su giliu liūdesiu praneša, kad vienas iš to komiteto iniciatorių, aktyvus jo narys ir išdininkas poetas **Pranas Lembertas** šių metų lapkr. 29 d. mirė, ištiktas širdies smūgio.

Rinktinių mecenatams pranešame, kad komiteto išdininko pareigas perėmė rašytoja **Alė Rūta**.

Rinktinių paruošiamieji darbai varomi toliau. Visuomenė prašoma remti šį užmojį. Pinigus galima siųsti arba senųjų adresu (kas turi seniau gautus vokelius) arba nauju išd. adresu: Mrs. Alė Rūta, 306 22nd St., Santa Monica, Calif. 90402. Čekius rašyti vardu Brazdžionio Rinktinei.

Naujų įrašų atsiuntėjus atsiprašome, kad šiuo metu negalime pasiskelbti sąrašo; tai netrukus padarysime.

LIETUVIŲ PREKYBA T E R R A

Viskas namams —

gražiausias kristalas — porcelanas — stalo ir dekoratyvūs sidabras — tautodailė medų ir odoj — meniškos figūros — keramika — lino audiniai — visos lietuviškos knygos — muzikos plokštelės — paveikslai ir kt.

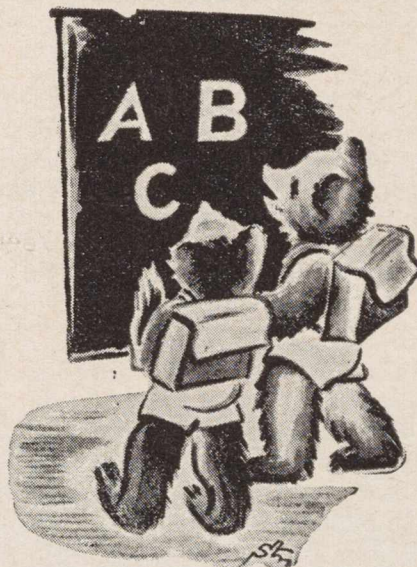
ir papuošimui —

šveicariški laikrodžiai — gintaro žiedai ir kt. gintariniai papuošalai — aukso apyrankės — medalionai — sagės — auskarai — kryželiai — grandinėlės — žiedai su visais brangiaisiais akmenimis — kultūriniai perlai — karoliai.

Prekės suvežtos iš Vokietijos, Švedijos, Belgijos, Prancūzijos, Italijos, Šveicarijos ir kt. Europos kraštų. Didelis visų prekių pasirinkimas. Neaukštos kainos.

Mūsų adresas:

TERRA, 3237 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629

Meškiukai mokosi skaityti, kad galėtų patys pasiskaityti

VYTĖS NEMUNĖLIO

M E Š K I U K A S R U D N O S I U K A S

dailiai spalvotais piešiniais

V. Stančikaitės iliustruota

Gaunama LD leidykloje ir pas visus platintojus.

Kaina \$3.00

Ignas Šeinius

VYSKUPAS IR VELNIAS

Apysakos

Viršelį piešė A. Korsakaitė

Pomirtinis vieno žymiausių senosios kartos rašytojų-beletristų leidinys. Su Juozo Lingio žodžiu apie autorių ir jo kūrybą.

Kaina \$3.00

"L. DIENŲ" LEIDYKLOS K N Y G O S

Bernardo Brazdžionio

poezijos rinkinys

VIDUDIENIO SODAI

Dail. T. Valiaus pieštas viršelis.

Už šį rinkinį paskirta "Aidų" literatūros premija.

Kaina 4 dol.

Daumanto Čibo pasaka

Ž A I Ž A R A S

Iliustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė

Gaunama pas platintojus ir leidykloje. Kaina \$150.

"Lietuvių Dienų" Leidykla
4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif.

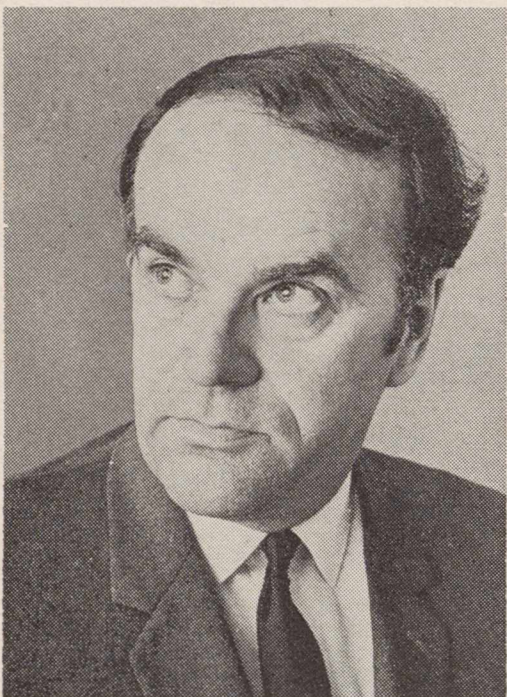

♦ **ADELAIDĖS VYRŲ OKTETAS**
(Australijoje), įsikūręs šių metų pradžioje, intensyviai dirbdamas, jau pasirodė įvairių švenčių minėjimuose, sulaukęs pasisekimo ir įvertinimo, o sekančiais metais jau kviečiamas gastroluoti ir į tolimesnes Australijos lietuvių kolonijas. Oktetą moko ir jam vadovauja sol. G. Vasiliauskienė.

Iš kairės: Pr. Duoba, J. Ramanauskas, P. Gasiūnas, Vyt. Opulskis, vadovė G. Vasiliauskienė, Vyt. Vosylius, J. Neverauskas, J. Baranauskas, E. Duchauskas; prie pianino — akomp. Nemira Masiulytė.

Men's octet with conductor G. Vasiliauskienė, Adelaide, Australia.

Foto F. A. Budrys

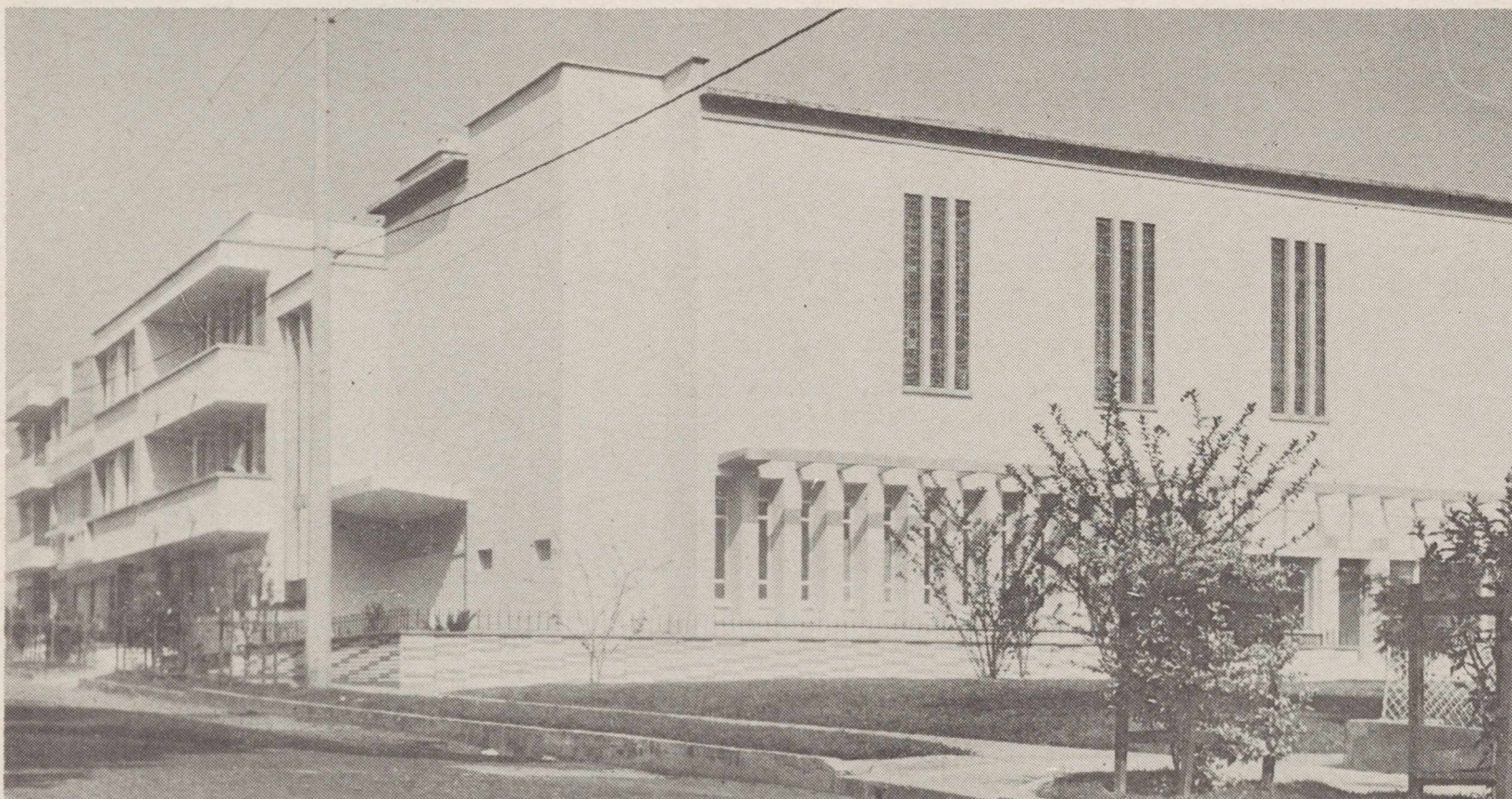
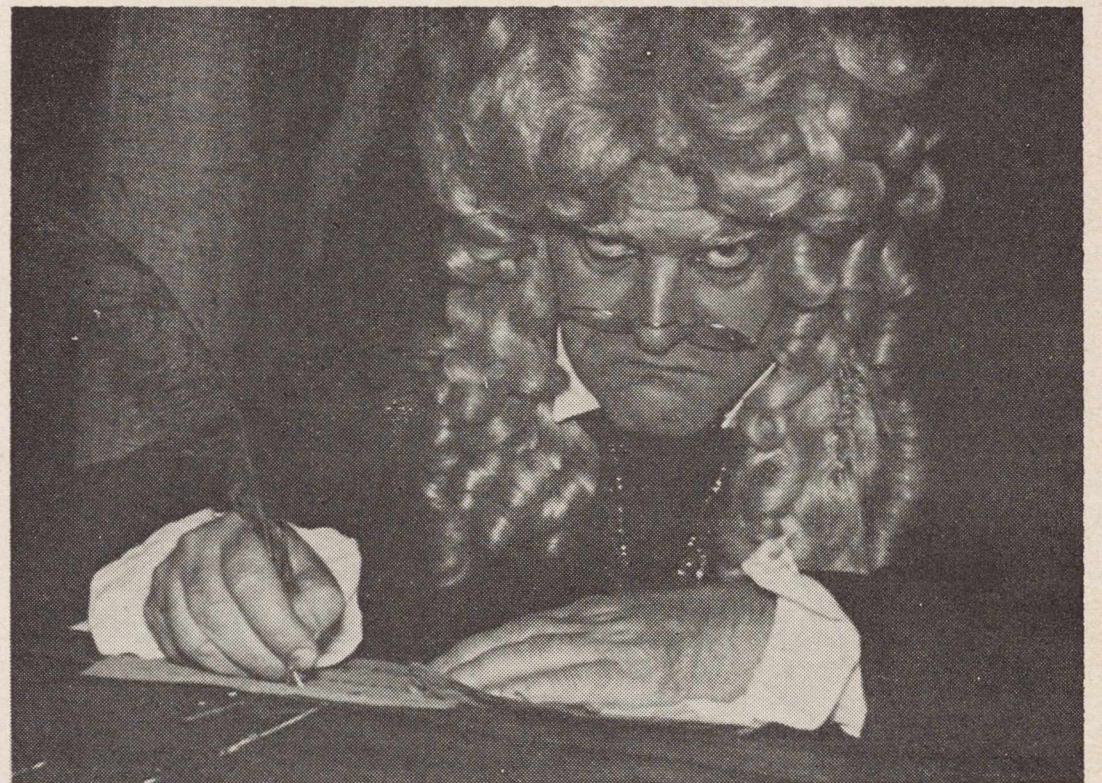
Solistas P. Rutenis, Australijoje besireiškias lietuvis dainininkas.
Soloist P. Rutenis.

Paulius Rūtenis, pasižymėjęs lietuvis dainininkas Australijoje jis dainuoja Australijos Elizabethan Trust Operoje 1967 m. sezone.

Su opera važinėdamas po Australijos miestus, solistas, kiek sąlygos leidžia, mielai aplanko vietinius lietuvius ir padainuoja tautiniuose parengimuose. (a.v.)

P. Rūtenis Don Pasquale operos notaro vaidmenyje.

Soloist P. Rutenis in the role of the notary in Donizetti's "Don Pasquale".

Kolumbijos Lietuvių Centras ir koplyčia Medellino mieste, Kolumbijoje.

Koplyčios ir centro įrengimai yra baigiami ir koplyčios pašventinimas bei centro inauguracija bus ateiinančių metų vasario 16 d. Tuo pat metu čia įvyks Lietuvių suvažiavimas, kuriame bus paminėta kolonijos 20 metų įsisteigimo sukaktis.

Lithuanian Center and chapel in Medellin, Colombia.

Venecuelos lietuviai dalyvauja Caracas miesto 400 metų minėjime.

1. Dalis lietuvių pakeliui į Caracasą. Iš k.: P. Kriščiūnas, J. Vilčinskis, Z. Garšva, inž. Vl. Venckus, I. Žalneriūnienė, J. Bieliūnas, J. Bieliūnas, O. ir J. Kukanauzos. — 2. Lietuviškasis atžalynas, dešinėje — tautinių šokių vadovė I. Žalneriūnienė. — 3. Lietuviai Caracas parade.

Lithuanians participate in the 400 year anniversary of Venezuela's capital, Caracas.

KOLUBIJOS LIETUVIAI CARACASO 400 METŲ ŠVENTĖJE

Medellino lietuvių klebonu yra energingas ir veiklus kun. M. Tamošiūnas, sėkmingai vedęs lietuviškojo centro reikalus prie galo.

Šiomet liepos 23 d. Venecuelos lietuvių kolonija išspūdingai pasirodė Caracaso, Vnecuelos sostinės, 400 metų įkūrimo sukakties minėjimo parade, kuriame dalyvavo apie 15.000 įvairių tautybių atstovų. Pa-

radas truko daugiau kaip 6 valandas, jį stebėjo virš pusės milijono žmonių minios ir devyni milijonai televizijos žiūrovų.

Parade dalyvavo Valencijos, Maracay ir Caracaso miestų lietuviai su atitinkamais plakatais ir atlikdami dainų ir šokių programą.

Lietuvių grupė tvarkingumu, organizuotumu, tautiniais drabužiais

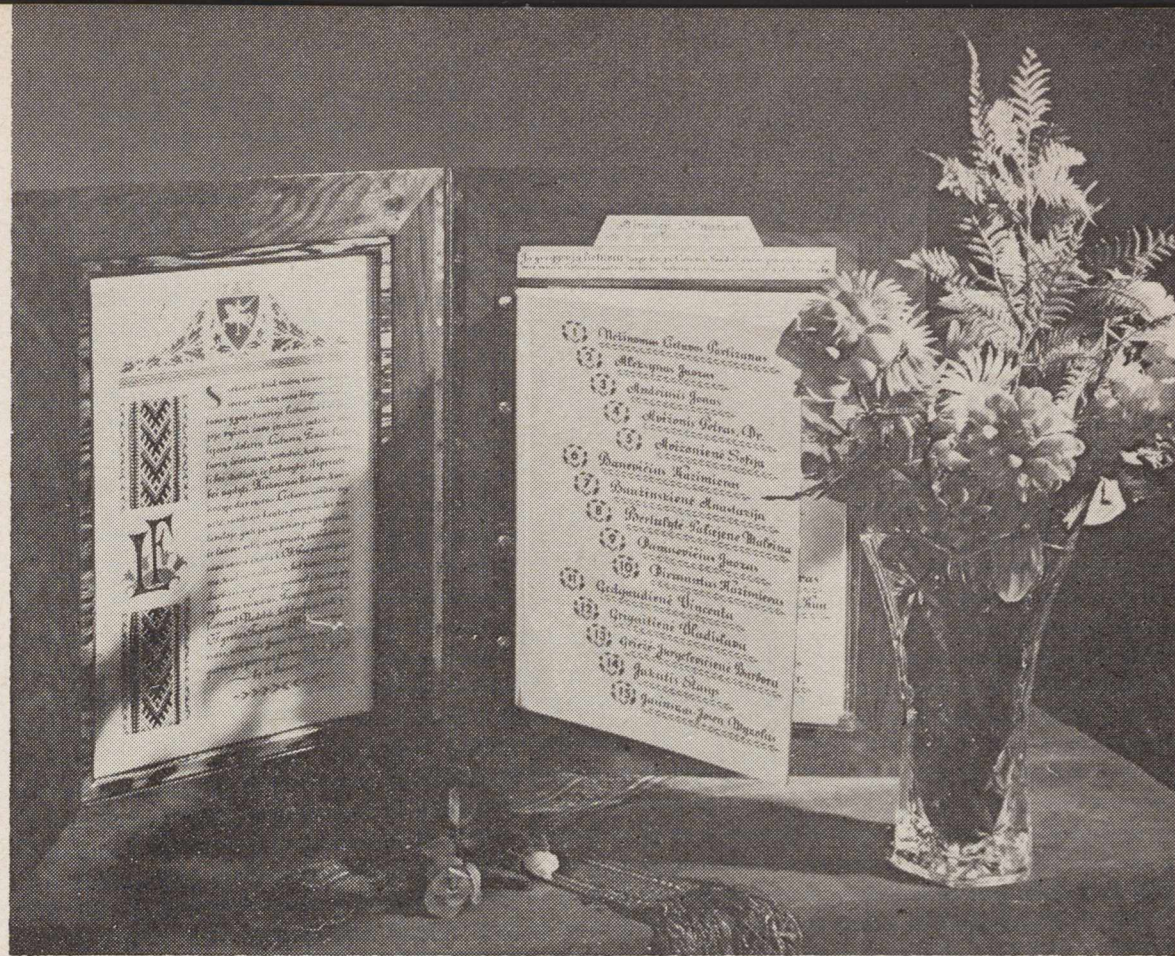

Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė, Lietuvos operos solistė, gyvendama New Yorke, savo laiką ir jėgas skiria moterų organizacijos veiklai bei Lietuvos problemui nušvietimui tarptautinėje plotmėje. Šiomis dienomis Vincė Jonuškaitė, Lietuvių Moterų Klubų Federacijos pirmininkė, General Federation of Women's Clubs pirmininkės pakviesta, lankėsi Washington, kur tarėsi moterų veiklos reikalais, o taip pat ir jaunimo įtraukimu į prieškomunistinę veiklą.

Nuotraukoje — tarptautinio moterų klubo (GFWC) būstinėje prie Chicago Lietuvių Moterų Klubų Ligijos Bieliukienės atminimo proga padovanoto krikščinio žirondelio, pavadinto "Ligia's Lights"; iš kairės: John F. Coutman, GFWC programų direktorė ir reikalų vedėja, Bronė Tautvilienė Washingtono Liet. Moterų Klubų pirm., E. D. Pearce, GFWC pirmininkė, V. Leskaitienė, L. Moterų Klubų Federacijos pirmininkė, Gražina Krivickienė, korespondentė.

V. Leskaitienė, besilankydama Washington, padovanojo Smithsonian muziejaus kuriamam Tautybių skyriui lietuvių tautinį kostiumą su nuometu ir dviem eilėm karolių, kurių viena yra p. Valiūnienės dovana. GFWC išleistame birželio mėnesio International Clubs News Bulletin numeryje daug vietos skiriama lietuvių moterų veiklai atskiruose klubuose. Yra jame įdėtos trys foto su liet. moterų veikėjomis ir žymiais mūsų asmenimis.

Soloist Vincė Jonuškaitė Leskaitienė (second from right), president of the Lithuanian Federation of Women's Clubs, with members of the Executive Board of the General Federation of Women's Clubs and Lithuanian representatives. V. J. Leskaitienė donated a chandelier to the Federation's headquarters, named "Lygia's Lights", in honor of the late Ligija Bieliukienė, former president of the Lithuanian Federation of Women's Clubs.

Vėlinių dienų proga prisimenami ir pagerbiami visi mirusieji Lietuvių Fondo nariai. Nuotraukoje matome mirusių LF narių albumą, kuriame iki 1967 m. spalio 25 d. įrašyta 191 miręs fondo narys. Mirusiųjų narių bendras įnašas fonde yra 38,487.47, kas sudaro beveik 10% viso fondo pagrindinio kapitalo, kuris šiuo metu siekia virš 380 tūkstančių dol. Iki šiol lietuviškiems reikalams fondas iš nuošimčių davė 20 tūkstančių dol. Šiais metais tam tikslui fondas skiria taip pat \$20.000.

An album of the deceased members of the Lithuanian Foundation.

tuojau patraukė minios dėmesį. Per visą 7 km. kelią lietuvių lydėjo plojimai ir "vivas" Mūsų šokėjai, vadovaujami A. Žalneriūnienės, minims pageidaujant, net keturiasdešimt kartų šoko Kalvelį, Jonkelį, Žiogelį ir kt. Šokiams akordeonu grojo Tadas Garšva.

Prieš prezidento tribūną grupė pašoko Kalvelį ir padainavo Ant

kalno mūrai... Pats Venecuelos prezidentas dr. Leoni asmeniškai per savo adjutantą lietuviams padėkojo.

Televizijos komentatoriai, pranešinėdami, gyrė lietuvių koloniją, kuri, nors negausi, bet puikiai organizuota. Jie džiaugėsi mūsų tautinių drabužių skoningumu ir gėrėjosi mergaičių mėlynomis akimis...

J. K.

ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI

LIETUVIŲ DIENOS

Lapkritis

1967

Kanados ir Australijos prenumeratorių dėmesiui —

Prašome Kanados prenumeratorius, siunčiant mums čekius, nerasyti "U.S. Dollars", bet siųsti savo kursu kanadiškais doleriais. Dėl valiutos išlyginimo galite pridėti po 7 ar 8 centus kiekvienam doleriui. Kiekvieno čekio su "U.S. Dollars" iškeitimas mums kaštuoja 75 c.

Jei rašysite kanadiškais doleriais, mes čia galime išsikeisti vietos banke esamų Kanados dol. kursu (dabar 8 c. mažiau negu U.S. Dol.)

Australijos doleris yra beveik lygus Amerikos doleriui, todėl už 1968 m. prenumeratą siųskite savo australišku kursu \$8 čekį ar pašto perlaidą. Adm.

— Kultūros Kongrese Chicagoje lapkr. 23-25 iš Los Angeles dalyvavo: Lietuvių Dienų — A. Skirius ir Bern. Brazdžionis ir Dramos sambūrio — D. ir B. Mackialai. D. Mackialienė buvo pakviesta ir vadovavo Teatro sekcijos simpoziumui.

— Prof. dr. Elena Tumienė Padėkos dienos savaitgalio metu Filologų suvažiavime Vancouvery, Kanadoje, skaitė paskaitą apie Kristijoną Donelaitį ir jo "Metus", kurie šiais metais išleisti angliškai. Susidomėjimas paskaita buvo didelis — negirdėtas iki šiol epo kūrėjas Kristijonas Donelaitis suintrigavo literatūros žinovus.

— Lietuvių Fondo suvažiavime lapkr. 26 d. Chicagoje iš Los Angeles dalyvavo A. Skirius, LD leidėjas, ir Bern. Brazdžionis, LD redaktorius. Juodu nusivėžė keliasdešimt įgaliojimų (balsų) atstovauti losangeliešiams LF nariams. Viso suvažiavime dalyvavo 109 nariai su 2206 balsais.

Pagal įstatus perrinktas trečdalis tarybos narių; iš Los Angeles į tarybos narius išrinktas Bern. Brazdžionis.

Plačiau apie L. Fondą — kituose LD numeruose.

LITERATŪROS VAKARAS

— Gruodžio 16, šeštadienį, 7 val. 30 min. vakare, Los Angeles šv. Kazimiero parap. salėje įvyksta literatūros vakaras, kurio programoje dalyvauti atvyksta žymūs poetas Jonas Aistis iš Washingtono. Kiti programos dalyviai — losangelėse gyvenantieji rašytojai — Bern. Brazdžionis, Alė Rūta, Juozas Tininis, E. Tumienė, Pr. Visvydas. Vakarą rengia Los Angeles Lietuvių Fronto Bičiuliai.

— Šiais metais Lietuvių Fondas Kultūros reikalams paskyrė \$20.000. Subsidijuotųjų tarpe yra ir Lietuvių Dienų Leidykla — K. Donelaičio "Metų" N. Rastenio atliktam vertimui anglo-saksų universitetams, kur dėstoma pasaulinė literatūra, išsiuntinėti paskirta \$500.

— Stasys Motuza, medžio drožinėtojas Vokietijoje, iš savo darbų sudarė ansamblį ir išleido spalvotą atvirutę. Atvirutė tinka švenčių sveikinimams, ypač ateinančiais sukalbtuviniams metais. Atvirutė kainą gana prieinama: 10 už dolerį. Galima gauti LD leidykloje arba tiesiai pas autorių: S. Motuza, 2849 Vechta / Oldb., Landwehrstrasse 1, W. Germany.

— Jurgio Gliados 3-jų veiksmų drama "Čiurlionis" stato Los Angeles Dramos sambūris gruodžio 9 d. Režis. Dalila Mackialienė. Dekoratorius A. Žaliūnas.

— Spalio 14 dieną Baltimorėje įvyko Nado Rastenio, Donelaičio vertėjo į anglų kalbą ir "War's Curse" poemos autoriaus pagerbimas. Už šią poemą Nadas Rastenis buvo pristatytas kandidatu Nobelio Taikos premijai gauti.

Plačiau apie N. Rastenį — kitame LD numeryje.

Jau laikas atnaujinti "Lietuvių Dienų" žurnalo prenumeratą sekantiems — 1968 — metams. Prenumeratos mokestis — \$8.00.

IN MEMORIAM

— Ši LD numerį parengus spaudai, gauta žinia, kad Santa Monikoje, ištiktas širdies smūgio, mirė teisininkas ir poetas Pranas Lembergas, š. m. sulaukęs 70 m. amžiaus. Palaidotas Inglewodo šv. Kryžiaus kapuose.

P. Lembergas yra garsios liaudies paplitusios dainos "Tau, sesute, puikios gėlės" autorius.

Plačiau — kitame LD nr.

Velionis paliko žmoną Moniką ir sūnų Vitalį, vedusį Danutę Daukantaię ir auginantį dvi dukras. Našlei Monikai, sūnui Vitaliui ir kitiems artimiesiems giminėms reikiame širdingą užuojautą. LD red.

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE
INSURANCE

Jei reikia apdrausti
namus, automobilį, gyvybę ir pn.,
pirkti ar parduoti nuosavybę,
Telefonuokite NO 4-2919
arba apsilankykite įstaigoje
4366 Sunset Blvd., Los Angeles,
California 90029.

Patogiausia vieta sustoti, lankantis Los Angeles mieste ir Hollywoode.

Bon Air Motelis

1727 No. Western Ave.

Hollywood, Calif. 90027

Telef. HO 4-4154

Savininkai:

Ignas ir Viktorija Gurčiniai

Vėsinami kambariai; kiekv. kambarį nemokamai TV ir telefonas; yra kambarių su virtuvėmis; kieme šildomas maudymosi baseinas. Patogus susisiektis autobusais ir automobiliais.

LD žurnalą parėmė

... "Lietuvių Dienų" žurnalui paremti, išgydami laimėjimų bilietėlius, atsiuntė:

CALIFORNIA —
Po \$2.00 — A. Bulota, E. Kubalik, J. Narkevičius, M. Uldukis, T. M. Yonkers. \$1.50 — Z. Shlakis.

Po \$1.00 — E. Sepikas, Dr. A. Sruoga, Annie Stisulis.

Po \$0.50 — Dombrosky.

CONNECTICUT —

Po \$5.00 — Rev. B. F. Gauronskas.

Po \$3.00 — J. D. Adams, Jonas Butkus, Immaculate Conception Convent, T. Jennings, P. Karosas, L.A.C.C., Julija Šidlauskas, A. Saulaitis, J. Savage, A. Šerkšnas, Z. A. Smilga, E. J. Ziurys, Jr.

Po \$1.00 — G. Kazlauskas.

DELAWARE —

Po 300 — Stasys Gimbutas.

DISTRICT OF COLUMBIA —

Po \$3.00 — J. L. Babrys, E. Kačinskas, J. Vitėnas, Rev. Dr. Tomas Žiūraitis, OP.

FLORIDA —

Po \$3.00 — K. Jasėnas, P. F. Rudaitis.

Po \$2.00 — J. K. Weissbecker.

HAWAII —

Po \$3.00 — Anthony Jenkins.

ILLINOIS —

Po \$6.00 — Lithuanian Catholic Press, A. Razma, MD.

Po \$5.00 — V. Šimkus.

Po \$3.50 — Pr. Odinas.

Po \$3.00 — Dr. J. Aglinskas, Rev. I. Albavičius, A. Alčiauskas, Rev. Ansas Trakis, Danutė Augienė, S. B., M. Balčytis, A. Baliūnas, K. Bartušius, J. Bertulis, V. Bičkus, Al. Brazis, vysk. Brizgys, J. Breivė, M. Čižikas, Cosmos Parcel Express

Corp., J. J. Dėdinas, Prel. A. Deksnys, St. Džiugas, Evans Funeral Home, A. Gavelis, Pr. Gedvila, A. Gercys, R. Giniotis, V. Girdauskas, A. Gulbinskas, B. Jablonskis, L. Jakubauskas, Jesuit Fathers, J. Kanislauskas, Dr. B. Kasakaitis, A. Kindurys, Rev. M. Kirėilas, V. Krauchunas, T. J. Kubilius, A. L. Lapinskas, C. Laucius, A. F. Lukas, V. Puodžiūnas, A. Milauckas, Dr. A. Milius, O. ir B. Muliois, Emilija Paliokas, P. Norkaitis, M. Parokas, J. Strimaitis, V. Petrauskas, Jos. Petrikas, G. Procuta, Rev. J. Prunskis, G. Pudymaitis, Pr. Račiūnas, J. Ramonas, J. Ramoška, Rev. Z. Ramanauskas, K. Razma, B. Runaktis, I. Savkus, V. Sinkevičius, D. Skopas, B. Skorupskis, Anna Sliteris, A. Smilga, M. Šmulskštys, Stanekus Constr. Co. Rev. B. Sugintas, J. Svabas, V. Tauras, MD, V. Urbonas, J. Vaineikis, R. Vedegys, J. T. Zuris.

Po \$1.00 — E. Gimžauskienė, F. Rauba, V. Senda.

INDIANA —

Po \$3.00 — D. Jaras, J. Mikeliūnas, A. Neinienė, A. Šešplaukis.

IOWA —

Po \$3.00 — Rev. S. Morkūnas.

MAINE —

Po \$3.00 — J. M. Bachulus, MD.

MARYLAND —

Po \$3.00 — M. Ankudas, P. Bagnys, P. Baltakis, Dr. J. Balys, F. Česonienė, Rev. A. S. Dranginis, A. J. Juškus, M. Karasa, Pr. Mackelis, Rt. Rev. Mnsgr. L. J. Mendelis, J. Mikuckis, A. Radžius, V. Rutelionis, M. Šimkus, Urban's Photo Studio.

Po \$1.00 — E. Pakulis.

B. d.

Atsikvieskite gimines bei draugus iš Lietuvos
SABENA oro linija...

Jūsų agentas padės Jums...

★ Surašyti pakvietimo laišką nemokamai (notarizuoti ir legalizuoti)

★ Duos išlaikymo garantijos formą nemokamai (JAV reikalauja užpildyti šią formą vizitui ar imigracijai)

★ Paruoš kelionės bilietą (priims užsakymą ir pinigus).

SABENA

BELGIAN World AIRLINES

554 SOUTH GRAND AVENUE

LOS ANGELES, CALIFORNIA 90017

Tel. MA 6 - 5471

Amerikos Lietuvių Tarybos 27-jo metinio suvažiavimo lapkr. 18 d. Chicagoje, Bismarck Hotel, dalyviai.

Iš kairės sėdi: adv. S. Bredes, Jr., J. Valaitis, Sr. PLB pirm. J. Bačiūnas, prel. I. Albavičius, ALT garbės pirm. L. Šimutis, ALT pirm. A. Rudis, gen. konsulas dr. P. Daužvardis, dr. P. Grigaitis, A. Aleksis, M. Bačiūnienė, dr. S. Biežis, E. Pauzazienė, P. Dargis. Stovi kiti suvažiavimo atstovai ir svečiai.

Foto V. Noreika

Participants of the Lithuanian American Council's 27th annual convention, Nov. 18, Chicago, Ill.

Bolshevism's Fiftieth Anniversary and the

Reality of Lithuania's Problem

(Excerpts from the address of **Vaclovas Sidzikauskas**, Chairman, Committee for a Free Lithuania, at the Plenary Session of the Assembly of Captive European Nations, Nov. 4, 1967).

Today, viewing from a perspective of fifty years, the Communist reality stands completely divorced from the ideological and propagandistic myth. The closest Western neighbors of Soviet Russia — Estonia, Latvia and Lithuania (not to speak about Finland and Poland) — have bitterly experienced the hollowness of the bolshevik rhetoric on the right of non-Russian peoples to secede from the Soviet empire. As Eugene Lyons rightly stated in his excellent book "Workers Paradise Lost", "the Kremlin's unswerving drive for one Communist world has been and remains a prime force in shaping the twentieth century."

The Soviet attempt to invade Western Europe immediately after the First World War was to a large extent frustrated by the opposing forces of the Baltic States and Poland. Their determined resistance gave Europe and mankind twenty years of relative peace and security.

The legacy of Soviet aggression against the Baltic States has been genocide, economic exploitation and cultural leveling. Denationalization and Russification of the Baltic peoples remains Moscow's goal. This colonization campaign has even grown in intensity since Stalin's death.

The present Brezhnev-Kosygin regime, like that of their predecessor Khrushchev, has shed some of the worst excesses of Stalinism, but retains its chief attribute — the concentration of all power in the hands of the Kremlin and denial of any power to the people. The Big Lie remains an essential part of the state structure, although the methods and forms of its application have been somewhat different, more palatable to the West, more deceptive. Most importantly, the present Soviet regime has retained Stalin's fruits of aggression. By continuing the occupation of the Baltic States, the Kremlin today remains burdened with Stalin's guilt.

Those who are eagerly looking for signs indicating that the Soviet Union is inexorably becoming a "normal", "law-abiding" member of the international community, will be sorely disappointed to find out that the Soviet attitude toward the Baltic problem has not changed an iota since the days of Stalin. The shopworn and discredited arguments of the Stalin era about the "voluntary" accession of the Baltic States to the Soviet Union are still paraded in utter solemnity as gospel truth. The crime of genocide against the Baltic people has not been admitted, and its perpetrators, Suslow included, occupy high government posts.

The problem of the Baltic States is an international European problem. The restoration of their independence is one of the main elements of the all-European settlement which is to make Europe whole again. (Elta)

L I E T U V I Ų
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

NOVEMBER

1967

LITHUANIAN DAYS, 1967, NOVEMBER

IN THE ALTAR SHADOWS

Excerpt from a novel

by Vincas Mykolaitis-Putinas

Translated from the Lithuanian
by Milton Stark

Continued from the last issue

Cleric Vasaris, sifting his first recollections since his vacation and listening to spiritual readings about priestly purity and the dangers threatening it, remembered how he and Petryla had on the eve of St. Laurence festival stumbled upon the compromising scene in the pastor's orchard. So that the spiritual father's words quickly took on a meaning of admonition for him.

"If I had been in Vicar Trikauskas' place, what would I have done?" cleric Liudas tried himself. And it appeared to him that in his relations with Lucy he would never have gone so far. At another time Variokas had posed a similar question, but now an incident in real life was posing the question. And Vasaris frequently tried himself with this question. He always regained his equanimity, for he did not yet know the meaning of the old philosophical adage: *ignoti nulla cupido* (He who knows not, covets not.). Neither did he know what dangers lurked in his imaginative, romantic nature. His superficial modesty, gentleness and timidity misled others as well as himself.

For example, one time a rather trifling but characteristic incident took place. A couple of weeks had already gone by since the start of the school year. The entire mechanism of the seminary had settled into place, and Vasaris was already regaling in the situation of a sophomore cleric. Their places both in the refectory and the chapel were better now; and most important, they no longer had to live in the hated Labyrinth. The room in which Vasaris was lodged was quite tolerable, and his companions, excluding one Polish boy, were all Lithuanians. The room sergeant was a fifth course cleric, a jovial and pleasant man, who took a liberal view of the silentium and many other points of the discipline. Occasionally, even when they were all abed, they chatted among themselves and went so far as to make an innocent joke or two, especially if they caught wind that the "Mosurian" was gone for the evening.

But unexpectedly, after two weeks, the idyllic life in the room came to an end. A junior cleric, a Pole, returned to the seminary belatedly because of illness; Vasaris was instructed to surrender his place to the former and move back to the Labyrinth with the freshmen, even though some of these for some reason or other, had not been lodged in the Labyrinth but in rooms. This unexpected and unjust order raised a furious storm of protest in Vasaris.

"Why must I, namely, be ordered to move out? I, a second course cleric, when two freshmen have room!" Vasaris asked himself, his indignation bursting in his chest.

"Aha, I suppose it's because I'm quiet, modest and small," protested his injured self-love. "Naturally I don't figure with them. I'm always in the last place. They shove me into some place and there I stay. They don't want to bother the others!"

On the other hand, his friends agitated and incited him.

"They're afraid we might spoil Vasaris. He's such a holy lad!"

"See there, they're sending Vasaris back to the formarius to teach him how to serve mass," others snickered.

"Poor Vasaris!" others pitied him. "You'll have to swab the jakes again."

But the room sergeant concluded that this was an intrigue on the part of his Polish enemies, or that Mazurkovskis had taken a notion to put a spy in his room outright.

"Vasaris was a good man. Now we'll get that Polack. We won't dare open our mouths. That devil understands Lithuanian, too," he said to his roommates. "Something has to be done."

They all began to press Vasaris to see the inspector for permission to remain in the room, on the grounds of poor health, so that he would not have to move into the cold, damp Labyrinth. Vasaris agreed and immediately began imagining the scene with the inspector in every detail, greatly exaggerating and dramatizing everything, as was his wont. In his imagination he saw himself as a true hero, disputing with Mazurkovskis with singular gallantry, determined to quit the seminary if need be, rather than execute the unjust and offending decree.

Having spent his entire afternoon recreational period in this self-arousal, with palpitating heart he finally found himself before the headmaster's door.

He entered, gave praise — and half of his resolve shrank away.

"Co powiesz dobrego, moj drogi?" (What good do you have to say, my dear?) Mazurkovskis, with hands together and inclined head, asked him in a sweet voice.

Vasaris felt himself sinking into a gulf of despair.

"I wanted to ask the Reverend Canon not to move me from the Sixth Room to the Labyrinth..." His voice registered neither severity of tone nor protest.

"Just why, may I ask?" the Reverend Canon asked him sternly and with surprise.

"My health is poor, I often have headaches, and..."

"Nonsense!" the inspector cut him short. "You're as healthy as can be. See that you move during the evening recreation period. Well, you may go."

And cleric Vasaris, having kissed the "Masurian's" hand, went out. Back in the room he explained that the inspector had chided him roundly and had not even wanted to listen to his arguments.

In the evening he transferred his things to the Labyrinth; abed, again visualizing the situation exaggeratedly, he wept at the wrong done him and his impotence. After several days he calmed down, and the wrong no longer seemed so serious. The following Saturday, at confession, he concocted a strangely lame admission of "resistance to exaggeration" and heard from the spiritual father a few official didactic sentences of admonition. His quick compliance saved his reputation in the eyes of the seminary heads, and his resignation saved him in his own opinion. However, at that time he was unable to see that this resignation was no more than an adaptation to the necessities and circumstances of life, not a conquest of one's inner self. The splinter remained unremoved, only healed over.

This rebelliousness of fantasy, compliant will and only superficial conciliation with the forces of opposition, were not only a serious defect in his character but a trait, which next to another trait in his nature reservedness, kept him in the seminary and protected him from being digested.

Strange things were happening in the spirit of the youthful cleric Vasaris. Rare among his friends was the one who appeared to be more compliant than he; at the same time, rare was the one who was more removed from this principal virtue of the cleric. He yielded and resigned himself, but at the same time he suffered deeply on account of his abasement, tormenting himself with thoughts that the world and the whole widespread life was not for him; that it

COMMEMORATIVE POSTAGE STAMP

● Members of The Lithuania Philatelic Society, in a meeting held in Chicago, Ill., on October 13, 1967, have adopted a resolution, petitioning the Citizen's Stamp Advisory Committee to recommend that the United States issue a commemorative stamp honoring Lithuania, and requesting that the Postmaster General, the Hon. Lawrence F. O'Brien, approve the issuance of a commemorative stamp honoring Lithuania on February 16, 1968.

Recently an answer to this resolution was received from the United States Post Office Department. It stated that the proposal has been placed on the agenda for consideration by the Citizen's Stamp Advisory Committee.

Congressman Edward J. Derwinski (R.—4th, Ill.), a member of the House Foreign Affairs and Post Office Committees, has introduced a bill to provide for the issuance of a special postage stamp to commemorate the 50th anniversary of the independence of the Baltic States. U.S. Senator Hugh Scott (R. — Pa.) has cosponsored a similar bill which would authorize and direct the Postmaster General to issue a special commemorative postage stamp.

● Vaclovas Senuta, Brockton, Mass., has graduated with honors from New York's Washington School of Art. By profession, V. Senuta is a civil engineer. However, he is also recognized as a sculptor, engraver and decorator.

● Dr. Antanas Klimas, professor at Rochester University, N. Y., has prepared a publication, entitled "Key to Exercises for the Introduction to Modern Lithuanian". This supplementary publication will facilitate the usage of the previously published textbook "Introduction to Modern Lithuanian", prepared by Dr. A. Klimas, Dr. W. R. Schmaltstieg, and L. Dambriūnas

● An article about Communist atrocities in Siberia and the Baltic countries, written by Aleksandras Pužauskas, a former prisoner of war in the Far East, was published in the Chicago Daily News. A. Pužauskas wrote the article in response to naive statements made by a correspondent of the Daily News that the people in the U.S.-S.R. are not enslaved.

● the Chicago Sun Times, in the November 13 edition, devoted an entire page to Lithuanian Christmas ornaments. The article mentioned that a course is being offered and a Lithuanian Christmas tree ornament contest is being sponsored by Frank Zapolis. The article also mentioned the Lithuanian Cultural Museum, which is under the direction of Stanley Balzekas.

was not for him to dream of making any kind of achievement; to attain to anyone's favor or to fascinate anyone. And when soon afterwards his talent manifested itself and when several years later his friends already esteemed him as a recognized poet, he did not dare admit it himself, and repeated to himself: it's not for me. Why should God have given me alone, one of many thousands, this talent?

If at that time no one had obstructed his rise, if but a single ray of freedom had been kindled for him out of the broad firmament, if he had believed in his talent, his life and works would have taken an entirely different direction.

IX

The great festival of Mary's Immaculate Conception was approaching. It would be celebrated in the cathedral with solemn pageant. In such cases the work of the clerics was doubled. At that time rare was the one who had not some function or other assigned to him. The first vespers, matins — since it was advent — high mass, which the bishop was preparing to celebrate, and the second vespers, required several shifts of assistants. Luckily for Vasaris, as a second course student he was exempt from the assistance. From the very beginning he had zealously taken part in the seminary choir; he learned to read the notes by voice, to play the harmonium, and he knew his part thoroughly in all of the choir hymns. Because of Vasaris' singing talents, he was taken into the tutelage of the music professor and the choirmaster, who rescued him from the assistance as the most needed voice in the choir.

In this way one of the most odious burdens of seminary life, the ceremonies, fell from his shoulders. The choir members had an added privilege in being freer during devotions, frequently going not to the presbytery but to the organ, where there was no trouble in having to bear the kneeling or responding to the services.

But the choir had the most work before the Immaculate Conception festival. Their repertoire for the holiday was very large; they had to learn many new things, and for a long time before all of their recreation hours had been devoted to rehearsals. With the approach of the holiday the tempo of work increased, and the mood of the ceremonies began to excite them from the outset. That year's ceremonies were heightened by the circumstance that the day of the festival fell on a Monday, which meant that the ceremonies at the seminary would begin on the Saturday evening before.

On Saturday a crowd of the clerics' relations arrived. Conversations and women's laughter rang out from the parlatorium. During these days entry into the seminary was freer and meetings were easier. Those who had no visitors found excuses to at least pass through the parlatorium and see new faces, hear new voices and the young laughter of the girls.

Not one acquaintance visited Liudas Vasaris, and he was saddened on hearing the happy voices and laughter. From beyond the walls wafted a current of free life again — and in midwinter a tempting summer scene unfolded in vision. Lucy's picture revived again in his memory, which had lately begun to fade from his thoughts and circle of images.

He went out to the orchard. The newly fallen snow creaked softly beneath his feet; sleigh bells jingled beyond the seminary orchard; someone was shouting; someone was talking. Walking briskly along the seminary orchard paths, he remembered the scene in Petryla's orchard, when Lucy had put her hands over his eyes and nose, when she had mocked him and run away. But now, recalling that, there was no longer any shame or resentment, only humor.

"Naughty girl," he said to himself, smiling jollily and continuing his trip around the orchard.

He had already outgrown his childish fear of appearing foolish and had more confidence in himself. It seemed to him now that if he chanced to meet Lucy, he would remind her of that scene himself and laugh at himself with her. He wanted to prolong his reminiscences of Lucy, to construct new images and scenes, but today he was not successful at it. His thoughts shot forward, the scenes broke and intermingled. The memory of Lucy did not excite him or fire his imagination. However, he felt within himself a strange emptiness, a gap, a restlessness — an anticipation of some sort of meeting with a new and extraordinary acquaintance.

He walked alone on the empty orchard paths, and the early winter evening covered the cathedral spires and seminary buildings and everything before his eyes with a gray, milky bluishness. It began to flurry with large sparsely falling snowflakes, which stuck to his coat and, touching him lightly, tickled his eyelashes.

Gradually a mood of dreaminess took hold of him. It seemed to him that he was not circling the seminary orchard enclosed by the high wall, but proceeding farther into the milky bluishness, along an unknown and endless avenue. With radiant face and a smile playing over his lips, he not only dreamed but lived one of the fairy tales of his miserable childhood. He thought he saw, before him coming from another land, the Unknown, the Unseen, whose approach he felt so vividly here.

A warm, pleasant wave of feeling enveloped his chest. He had not experienced such a blissful hour in a long time. He had forgotten the seminary, the hated Labyrinth, the monotonous meditations, and the unpacifying confessions — and everything that restricted and separated him from open life and the beautiful world.

Later Liudas Vasaris, remembering that evening's singular experience, explained it to himself as an awakened youth's poetical longing for ideal love. Vasaris was then at the age when youth does not yet require a concrete object for its feelings or desires further satisfaction. He yearned for some kind of being which would give full rein to his quick fantasy. The circumstances of seminary life afforded the most receptive climate for such romantic reveries in a youth of Vasaris' character at that time. And here, after hard days of work, after physical and moral fatigue, with the coming of a high holiday lull, his fantasy had erupted with extraordinary potency.

That particular evening, returning from his sojourn in the orchard to the seminary walls, cleric Vasaris carried with him a vague hope that possibly some totally unexpected confrontation awaited him in the parlatorium. Of course, he found nothing there, but the vague hope did not quit him.

The following day, Sunday, he spent the whole afternoon at choir rehearsal, almost until time for vespers, which would in fact mark the commencement of the Immaculate Conception festival. Awaiting the sound of the bell, they bunched together in the corridors and talked in whispers, experiencing the solemnity of the approaching hour. Their surplices, many of them, were embroidered with broad knit bands and all were as white as snow. Black four-cornered birretas with a silk tassel at the top capped their heads. In their hands they held breviaries or other prayer books. The sign having been given, they ranged themselves in twos, walking in silence; entering the church, they sprinkled each other with holy water and, kneeling at the main altar, made inclinations on either side; one group went to the right, the other to the left, the older up to the prayer benches, the younger down to the common pews. The altar, decked with live flowers and new candles and the presbytery, covered with a large, soft, red carpet, impressed them with the grandeur and exaltedness of the holiday.

(To be continued)

A. Radžius

PAUKŠČIŲ TAKAS

P. Jurkaus pieštas viršelis.

Kaina \$150

Alfonsas Gričius

PAŽADINTI SFINKSAI

Poezija

Kaina \$1.50

Nerimos Narutės

RELIKVIJOS

Kaina \$2.

J. Mingirdas

SMULKIOJI TAUTOSAKA

Patarlės, priežodžiai, posakiai, su-
rašyti abėcėlės tvarka. \$3.50

Juozas Prunskis

RINKTINĖS MINTYS

Aforizmai ir citatos.

Miniatiūrinė gyvenimo išminties ir poezijos antologija, kurion surinkta ilgų metų patirtis. Graikų, romėnų, pirmųjų krikščionybės amžių, viduramžių ir naujųjų laikų mokslininkų, mastytojų, sociologų ir religininkų, menininkų ir politikų mintys ir posakiai. Sudėta abėcėlės tvarka, tinka kiekvienam momentui. Įrišta kietais viršeliais \$4.00. Minkštas virš. — 3.00

AMERIKOS LIETUVIŲ VARDYNAS

Jungtinių Amerikos Valstybių žinomesnių lietuvių biografinės žinios. I knyga. Su prof. Pakšto įžanga. 280 psl. 1953. Minkštas viršelis — \$5.00, kietais — \$7.00.

Be to, galima gauti

M. Gimbutienės, Balts. \$6.95.

Dr. J. Končius, Vytautas the Great
Minkštas viršelis \$3, kietais \$4.

B. Armonienė-A. Nasvytis, Leave
Your Tears in Moscow. \$3.95.

Lietuvių-Anglų kalbų žodynas. \$5.

Anglų-Lietuvių k. žodynas. \$6.

Lietuvių kalbos vadovas. \$4.00

Užsakymus siųskite:

Lietuvių Dienų Leidykla
4364 Sunset Blvd., Hollywood 29,

1. The struggle for the Territory of Klaipėda began in 1923 and continued through 1934. — Kova atgauti Klaipėdos kraštą prasidėjo 1923 m. ir tęsėsi iki 1934 m. prieš nacinės Vokietijos pastangas kraštą atplėšti nuo Lietuvos.

2. The Coat-of-Arms of pre-Hitler Germany — Eagle. — Priešhitlerinės Vokietijos herbas — erelis.

3. Hitler began to reannex lands, lost after World War I. The Territory of Saar was annexed in 1935, Klaipėda followed in 1939. — Hitlerio grobuoniškos užmačios prasidėjo nuo Saaro užėmimo 1935.

Praėjusiame LD nr. po šia klišė buvo padėtas klaidingas parašas — autorių ir skaitytojus atsiprašome. Red.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

By Antanas Bernotas

Part CI

Both, the CSA and the Sovog, rival Nazi-affiliated German parties in the Territory of Klaipėda, tried to attract the most members. New members were gained by promises, by economic and political pressure, and even by coercion. The parties were divided into counties, communities, and sells, which were led by "Fuehrers, Gauleiters" etc. The youth was organized into SK (Sturm Kolonne — Storm Troops). Both parties displayed flags and emblems similar to Nazi swastikas, its youth adopted uniforms resembling those of the German "Hitler Jugend", and the parties began to organize military training. It is known, that at the beginning of 1934, the CSA party had 2258 members, while Sovog numbered 5986. Membership from autonomous government employees alone, was no less than 1487 persons.

Lithuania could not tolerate such activities any longer and took severe measures to put an end to this movement. On February 24, 1934 it conducted mass arrests and house searches throughout the Territory. During house searches Nazi propaganda material, files, membership lists, uniforms, and a great number of fire arms and ammunition were confiscated. A lengthy treason file was begun. Lithuania, a small European country, was the first to dare step out against the mighty Nazi Reich.

The Klaipėda Nazi case was tried by Lithuania's military court in Kaunas. After three months of deliberation, on March 26, 1935, the verdict was pronounced: 57 persons, accused of organizing a revolt against the republic of Lithuania, seeking to detach a part of the state, were found guilty and sentenced to various terms of imprisonment. Among these, 4 persons were given the death penalty for the murder of Georg Jesuttis, Land Police Wachtmeister, "who knew too much and had divulged their plans." The leader of Sovog party, Dr. Ernst Neumann, was sentenced to 12 years of imprisonment, while the leader of CSA party, Rev. Theodore von Sass, received 8 years. But as early as 1937, after serving two years of the sentence,

most of the prisoners were pardoned and released. Some of them, like Dr. Neumann, started illegal political activity again.

When Lithuania commenced this big anti-Nazi case, the German Reich began a series of reprisals against the Republic. It soon broke off all trade and economic relations with Lithuania. This was a hard blow to Lithuania's economic life, for almost all of Lithuania's agricultural export went to Germany and Lithuanian farmers were accustomed to the German market standards. This blow was felt harder than the famous "economic crisis" of 1930. Lithuania during this period was looking for new markets and new trade relations. This was when closer trade relations were established with England and other Western European countries. Now the Lithuanian farmer had to gradually adapt to new market conditions. At this time a new trade system was introduced: I buy where I sell.

As an example of the economic hardships experienced during this time, the so-called "geese case" can be mentioned. Lithuanian farmers were accustomed to raise a great number of geese, which during the fall were usually sold to German customers. When Germany stopped buying Lithuanian farm products, Lithuanian government had no alternative but to force all the state employees to buy a certain number of geese according to their wages.

At about this time another salary reform was introduced. According to "budget balancing", all government employees received reduced salaries, a certain per cent of which went to balance the State's budget. This reform remained in effect for several years.

(To be continued)

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE

6211-6219 So. Western Ave.

PRospect 8-5875

CHICAGO, ILLINOIS

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,

President

2555 W. 47 th St., Chicago 32, Ill.

Atvykus į Kaliforniją, kviečiame į BEACON MOTOR HOTEL

Arti prie
Beach, Westwood, Beverly Hills
& Hollywood
3020 Wilshire Blvd. Santa Monica,
California

EXbruck 4-9144

Mrs. A. Lukšis — Owner and Mgr.

CLEM'S POLSKIE DELI

★ Specializing in home made
fresh and Smoked Polish Sausage,
fancy groceries and choice meats.

★ Featuring Imported Polish
hams, beer, wine and groceries.

NOW

Daily from our own new
BAKERY-KITCHEN

a variety of Polish pastries and
other home made delicacies.

IT's CLEM'S

3002 W. Florence Ave., Los Angeles
759-5058

DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90
DIENŲ ANT VISŲ TAUPYMO
SĄSKAITŲ

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JŪS GA-
LITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪ-
ŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA...
TAI NEDELSDAMI PASIŪSKITE
ČEKĮ DABAR.

DIVIDENDAI
PASIUNČIAM
KAS ¼ METŲ
UŽ

4 3/4%

INVESTMENTUS

5% ant bonų sąskaitų

TAUPYMO SĄSKAITOS IKI
\$15,000 APDRAUSTOS F.S.L.I.
ĮSTAIGOSE.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court

Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAIUSKAS

sekretorius

Tel.: 656-6330 ir 242-4395

Renew your Lithuanian Days magazine

Anicetas Simutis, Consul General of Lithuania in New York.
Anicetas Simutis, Generalinis Lietuvos konsulas New Yorke.

● Mr. Anicetas Simutis, Consul of Lithuania in New York, has been promoted to Consul General. On September 11, 1967, his new title received the appropriate recognition of the U.S. State Department.

The new Consul General, born in 1909, in Lithuania, has been with the Lithuanian Consulate General in New York since 1936, recently as Consul. He is author of *The Economic Reconstruction of Lithuania* (1942) and *Lithuanian World Directory* (Pasaulio Lietuvių žiny-nas, 1958).

● Prof. Jurgis Gravrogkas has been appointed the Dean of the Department of Modern Languages at Hudson Valley College, Troy, N. Y.

● Romas Leimonas, who has been working as a sociologist in the armed forces, has been promoted to Major of the U.S. Army. At the present R. Leimonas and his family reside in W. Germany.

● Dr. Vytautas J. Bieliauskas, dean of the psychology department at Xavier University, Cincinnati, Ohio, has lectured this summer during the international Catholic psychologists convention which took place in W. Germany and Belgium. Dr. V. J. Bieliauskas has also been elected a member of the board of directors of the American R. Catholic Psychologists Association.

● Rev. Antanas Bunga has been assigned pastor of the newly built St. Ulrich Parish in Bad Woorishofen-Gartensiedlung, W. Germany. Rev. Bunga has attended seminary in Bamberg, W. Germany, and has studied in Rome. Previous to being assigned to this post he was pastor in Memmingen, W. Germany.

LITHUANIA — LAND OF HEROES

- * Country, people and language
- * Lithuania's fight for freedom
- * Soviet genocidal practices in Lithuania

Prepared and Edited by
Leonard Valiukas

THIS IS ONE OF THE BEST
BOOKS ON LITHUANIA IN
ENGLISH!
LAVISHLY ILLUSTRATED

Price: \$4.75

Lithuanian Days Publishers
4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif.
90029

LITHUANIANS MAKE NEWS

● Jonas Krasnakevičius received a doctor's degree from Polytechnic Institute of Brooklyn, Brooklyn, N.Y. J. Krasnakevičius received his B.S. degree at Northeastern University, Boston, Mass. and M.S. degree at Rensselaer Polytechnic Institute, Troy, N. Y.

● Antanas Ustjanauskas, prominent civic leader in Hartford, Conn., has organized with the backing of local bankers and businessmen The Hundred Club, whose aim is to give financial aid to families of deceased members of Hartford's Police Force and Fire Department.

● Adolfas K. Gaigalas received a doctorate in physics from Carnegie Institute of Technology, Pittsburgh, Pa. A. K. Gaigalas has published his research findings in American scientific journals. He has also lectured during U.S. physicists conventions. At the present, A. Gaigalas is an assistant to the professor at New York Institute of Applied Arts and Sciences, Binghamton, N.Y.

● Two Lithuanian artists participated in an art exhibition at Wally Findlay Gallery, Chicago, Ill., honoring Chicago's Consular Corps. Artist Viktoras Petravičius represented Lithuania and artist Jonas Rimša — Bolivia. This art exhibition was organized to honor

the chiefs of consular missions residing in Chicago.

● This season, the Melrose Symphony Orchestra (Melrose, Mass.) will present three great concerts to celebrate its 50th anniversary year. The Anniversary Concert which will take place November 18 will include "Symphonie Fantastique" by Berlioz and excerpts from the opera "Rigoletto". The Annual Family Concert on March 3 will present Prokofiev's "Peter and the Wolf", and the Annual Pops Concert on April 26 will feature the Boston Ballet Company. For the past seven years, the Melrose Symphony Orchestra has been under the able direction of conductor Jeronimas Kačinskas.

● Nijolė Zobarskaitė, professor of American literature at St. John's University, Jamaica, New York, has translated into English "Trečioji moteris" (The Third Woman), a novel by Aloyzas Baronas. The book will be published next spring by Manyland Books, Woodhaven, New York.

● An exhibition of photographs by Uosis Juodvalkis is being held November 1 to December 1 at the George Williams College, Chicago, Ill. The exhibition was prepared by Vytautas O. Virkau, professor of art at George Williams College.

On November 4, the congress of the Assembly of Captive European Nations reviewed the aftermath of the Bolshevik Revolution. Speaking — V. Sidzikauskas, president of the Committee for a Free Lithuania.

Lapkričio 4 d. Pavergtųjų Europos Tautų Seimas atžymėjo bolševikų perversmo baisius padarinius žmonėms ir tautoms. Kalbą — Lietuvos delegacijos Pavergtųjų Tautų Seime pirm. V. Sidzikauskas, kairėje — PTS pirm. dr. G. Dimitrovas, dešinėje Pavergtųjų Tautų Draugų Amerikiečių Sambūrio pirmininkas Ch. Emmett.

♦ Viena "Valsų karaliaus" scena. Žemai stovi A. Žemaitaitis, vaidinęs tėvą Štrausą ir pastatymą režisavęs, į dešinę už jo sėdi solistai: I. Mažeikaitė (motina), V. Duda (sūnus Štrausas), K. Dambrauskaitė (jaunojo Š. sužadėtinė), stovi dešininėj R. Aukštikalnytė ir E. Vilimienė. Foto L. Kantas

A scene from the Lithuanian production of "Waltz King", an operetta, based on the life and music of Johann Strauss, by Gertrude G. Martin.

"VALSŲ KARALIUS" LOS ANGELES SCENOJE

Lapkričio 4 d. Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje buvo pastatyta Johano Štrauso operetė "Valsų karalius". Įvairiose operetės personažų rolėse vaidino ir dainavo daugiau negu dvidešimt asmenų, iš kurių bent trys ketvirčiai priklauso vietiniam parapijos chorui. Kai kurie tų vaidintojų buvo tikrai su gražiais balsais solistai, jau ne kartą girdėti įvairiomis progomis Los Angeles lietuvių rengimuose. Savo balsu ypatingai žavėjo publiką Karolė Dambrauskaitė Štrauso sužadėtinės rolėje, kurią atliko be priekaištų, su dideliu įsijautimu ir išgyvenimu. Štrauso motiną vaidinusi Ilmara Mažeikaitė žiūrovams patiko tiek savo balso subtilumu, tiek labai vykusia kilmingos damos laikysena scenoje ir žaviu, rolei pritaikytu apsirengimu. Štrauso sūnaus rolėje Vytenis Dūda buvo natūralus ir geras savo judesiuose bei balse, kuriame virpėjo išgyvenimas ir jausmo tikrumas savo sužadėtinės atžvilgiu. Antanas Polikaitis stipriai ir maloniu tenoru dominavo tarp vaidinusių svečius operetėje. E. Vilimienės, R. Aukštikalnytės ir C. Buhlak balsai taip pat išsiskyrė iš tų, kurios vaidino viešnias. Tačiau ir visi kiti buvo daugiau ar mažiau balsingi ir lemiamai prisidėjo prie operetės pasisekimo.

"Valsų karaliui" režisavo aktorius Algimantas Žemaitaitis, parodydamas teatrinį sugebėjimą ir išradingumą. Muzikos režisierė buvo Ona Metrikienė, losangeliečiams jau pažįstama kompozitorė, ne kartą atskleidusi savo muzikinius sugebėjimus.

Kalbant apskritai apie operetės pastatymą, atsimintina, jog tobulumui nėra ribų; tat ir šiuo atveju nereikia manyti, jog viskas būtų buvę nekritikuotina. Girdėti, kad veikalas žadamas kartoti. Ta dingstimi ir norėtusi pastebėti, kad verta būtų išlyginti kai kurie vertimo nesklaidumai (kai kurių sakinių konstrukcijos paliktos nelietuviškos). Plokštelių muzika, operetę prade-

dant, labai "detonavo" ir rėžė klausytojui ausį salėje beveik kokofoniškais garsais. Baigminėje operetės dalyje turėtų būti daugiau gyvumo. Aktorių išvedimas iš scenos į salę vargu pateisinamas — pretenzija, nesukelianti reikiamo efekto. Geriau būtų išsitekti scenoje, nors ir nedidedėje, panaudojant šokiui užpakalinę jos dalį. Šakutėmis baidymasis restorano tarnautojų tarpe atrodo cirkiškas. Nuolatinis ūso kritimas (senajam Štrausui) įnešė nereikalingą komizmą. Tačiau, nežiūrint šių ir kitų smulkmenų bei trūkumų, operetės pastatymas susilaukė iš gausių žiūrovų didelio pritarimo. Kolonijos gyvenime tai buvo gražus pajvairinimas ir nuotaikos praskaidrinimas.

Daugeliui pageidaujant, šios operetės pastatymas bus pakartojamas sausio 6 d., šeštadienio vakare ir sausio 7 d. — sekmadienį 1 val. 30 min. dienos metu. Tai bus gera proga nemačiusiems patenkinti savo smalsumą ir išgirsti Štrauso muziką su lietuviškais žodžiais. (J. T.)

Žiūrovai (dalis, kairėje salės pusėje) ploja gerai nusiteikę.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles Calif.

LITHUANIAN MELODY HOUR

Transliuojama FM bangomis
šeštadien. nuo 9 val. iki 9 val. 45 m. ryto
iš KPPC — 106.7 FM kanalo.

Vedėjas **Bruno Gediminas**.
4023 W. 60th St., Los Angeles, Ca. 90043
Telefonas: AX 5-2260.

Baltimore, Md.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Girdima sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WFMM 93,1 mgcl.

Programos vedėjai: **Albertas Juškus**,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone: Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė
Radijo Programa

Sekmadieniais — 8-9 val. rytą.
AM bangomis 1190 kilociklų; FM bango-
mis 105.7 megaciklų iš
WKOX, Framingham, Mass.
P. Viščinis, programos vedėjas,
173 Arthur Street, Brockton 18, Mass.
Tel. JUniper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama **Stepono ir Valentino Minkų**, gir-
dima nauju laiku

Sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30.
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, mu-
zika, dainos ir Magdūtės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.
Tel.: AN 8-0489

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA

Nuo sausio 22 d. programą perėmė
PETRAS VIŠČINIS
Sekmad. nuo 11 val. iki 12 val. dienos
AM 1430 klc., FM 107.9 megaciklų
WHIL, Boston, Mass. 02155
Petras Viščinis, vedėjas.
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209.

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCŪS

RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10:00 — 11:00.
Šeštadienį is sekmadienį 8:00—9:30.
"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.
Visos programos iš
WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.
Tel.: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS

Seniausia ir populiariausia radijo progra-
ma Chicagoje.

Stotis WXRT — radijo banga FM — 93,1
Kas dieną nuo 7 val. vakaro (išskyrus šeš-
tadienius ir sekmadienius)
Programos vedėjas **Henrikas Žemelis**.
Adresas: MARGUTIS, 6755 S. Western Ave.
Chicago, Ill. 60636. tel GRowehill 6-2242.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo programa TĖVYNĖS GARSAI

penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc
Vedėjas — **Juozas Stempužis**.
4249 Lambert Rd., Cleveland 21 Ohio
Tel. 382-9268

Detroit, Mich.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė
girdima kiekv. šeštadienį 8:45—9:45 p.p.
iš Detroito stoties WJLB — 1400 kil.

Pranešėjai: **Patricia Brandza** ir
Aigis Zaparackas
Vedėjas **Ralph Valatka**.
15750 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone: BRoadway 3-2224

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 Mc.
Sekmadieniais 8:30 — 9 val. ryto.
Išlaiko radijo klubas.
Klubo pirm. — inz. Vacys Urbonas.
17175 Gaylord Ave., Detroit, Mich. 48240
Tel. KE 7-9642
Programos redaktoriai ir pranešėjai:
Jonas Kriščiūnas — 846-4245; Kazys Ge-
geis — 535-6683; Rožė Ražauskienė —
278-1353; Stasys Garliauskas—TA 6-1385;
Antanas Janušis — VE 5-8317.

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vaistybės kultūrinė valandėlė
WBMI — FM 95.7 mc.
Kiekvieną sekmadienį 12:00 — 1:00 p. p.
programos vedėjas **A. Dragūnevičius**,
2/3 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radijo valanda girdima
kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 kilo.
ir 97.9 meg. (FM).
Direktorius **Jokubas J. Stukas**,
1016 Schleifer Rd., Hillside, N. J. 07205.
Tel: 289-6878 (Code 201)
Kultūrinė liet. radijo valanda anglų kalba
per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirmadienio vakarais 8:05 89.5 meg.
Vedėjas **J. J. Stukas**.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Nauja radijo programa, pradėta bal.
24 d. girdima kiekvieną **sekmadienį**
nuo 9 val. iki 10 val. ryto.
WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adreass: Romas Kezys, 62-15 69 Place,
Middle Village, N. Y. 11379.
Telefonas: TW 4-1288.

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos
kronika, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda redakcinis
kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas",
1203 Green St., Phila., Pa. 19123
Telef. PO 5-0932

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT 730 kilocycles.
Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16. Pa

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,
41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr J Gailius**.
Circonvallazione NOMENTANA 162

Rochester, N. Y.

Kultūrinė lietuviška valandėlė

Sekmadienio rytą 9:35—10:00 per WHEC
1460 klc.

Išleiko Lietuvių Radijo Klubas

Klubo valdyba: Pr. Puidokas, pirm., 580
Wilkins St., (14521); A. Cieminis, vicep.;
R. Kirsteinas, sekr. 229 Nester St. (14621);
V. Žmuidzinas, išd.; E. Karklienė, narė.

Programas praveda valdybos nariai ir
šie vedėjai: O. Adomaitienė, A. Dziakonas,
St. Igiūnas, Br. Krokys, B. Sedlickaitė ir
D. Šiurienė.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIO PARTIJA

WBRY, Waterbury, 1590 Kilocycles
Kiekvieną šeštadienio vakarą
6:10 iki 7:00 p. m.
Programos vedėjas ir direktorius,
John D. Adams (Adomaitis)
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708
Telefonas: 753-8898

Radijo valanda — Lietuvos atsiminimai
Stotis WWCO, banga 1240
Veikia sekmadieniais 9:35—10:30 A.M.
Vedėjas **Antanas Paliulis**.
Adresas: 65 Bank St., Waterbury, Conn.
Telef. 754-5141

Washington, D. C.

Nuo gegužės 1 pakeistas transliacijų
laikas ir bangos:

Kasdien 18 val. 30 min. ir 20 val.
Lietuvos laiku 16, 19, 25 ir 31 metr ban-
gomis.

Jos girdimos **vasaros laiku**:
Washington-New York — 11:30 AM ir
1:00 PM.

Chicago — 9:30 AM ir 11:00 AM.
Los Angeles — 8:30 AM ir 10:00 AM.
Vakarų Europoj — 4 val. 30 min. vak. ir
6 val vakaro
Pietų Amerikoje — 12:30 p p. ir 2 v. p.p.
Australijoje (Sidney, Belbourn) — 1:30 v.
ryto ir 3 val. ryto.

Adresas:
Voice of America, Washington 25, D.C.

Wilkes-Barre, Pa.

Liet. Bendruomenės sk. Radijo programa
Sekmadieniais 3—3.30 val. p. p.
Stotis WPTS, 1.000 W. Ch., 1540 Pittston,
Pa.
Radijo komisija: V. Paulauskas, kun. B.
Danis, dr. B. Kaslas, N. Bajorienė ir Vac.
Romanas. Pranešėja N. Bajorienė.

Montrealis, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną šeštadienį 5 val. 30 min. pp.
C-1MB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas **L. Stankevičius**.
1053 Cr. A. banel, Duvernay, P. Q. Canada
Tel: 669-8834

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Girdima du kartus savaitėje:
Šeštadieniais —
3:30—4:30 p.p. banga 1250
Stotis CHWO-Oakville, Ont, Canada
Sekmadieniais —
2:00—2:30 p.p. banga 1270
Stotis WHLD, Niagara Falls, N. Y., USA
Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius.
111 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ont.
Canada. — Tel. 534-1274.

Tas pats adresas yra ir "Dainos" dovanų
ir plokštelių krautuvė.

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygu

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis,
"Draugas", J. Karvelis, "Marginiai"
"Terra".

Cicero, Illinois — B. Štangenbergas.
Cleveland, Ohio — "Dirva", V. Rociūnas,
V. Taraska.

Detroit, Mich. — "Gaiva", "Neringa",
St. Anthony's Parish Library.

Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.

Hartford, Conn. — V. Nenortas.

Kenosha, Wis. — B. Juška.

Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.

Omaha, Nebr. — Kun. L. Musteikis.

Putnam, Conn. — Immaculata Conception
Convent.

Rochester, N. Y. — A. Sabalis.

Waterbury, Conn. — "Spauda".

Woodhaven, N. Y. — "Aidas", "Romuva"

Woodmant, Conn. — Z. Šaulytė.

Worcester, Mass. — Pr. Pauliukonis.

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".

Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.

W. Brunswick — A. Vingis.

St. Kilda — N. Butkūnas.

Mirren — J. Rupinskas.

Sydney — Kun. P. Butkus.

Italijoje

Roma — Mnsgr. V. Mincevičius.

Kanadoje

Toronto, Ont. — V. Aušrotas, A. Kuolas,
P. Misevičius, Time Cigar Store.

Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish
Library)

Sudbury, Ont. — Kun. A. Sabas.

Winnipeg, Man. — Br. Bujokienė.

Venecueloje

Caracas — Kun. A. Perkumas.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas**.
Adresas:

Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

LD administracija dėkoja visiems,
kurie neraginami atsiuntę 1967 m.
prenumeratos mokėstį; prašome ir
kitus nedelsiant atsilyginti; skolos
sunkina žurnalo leidimą.

Pakeitę adresą, tuojau praneškite,
kad nesusitrukdytų žurnalo
siuntimas.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

ATEITININKŲ JAUNIMO STOVYKLA KENNEBUNKPORTE.